

Saksbehandler: Liv Janne Dehlin

Saksdokumenter:

Rapport for bruk av OVF-midler til søsterkirker (*tidl. utsendt*)

Rapport nr. 25/2007 **Sven Oppegaard**

Report from Norwegian church leaders visit to Israel and the
Palestinian territories 14-19 April 2007 (*tidl. utsendt*)

Rapport nr. 27/2007 **Stephanie Dietrich**

Rapport fra Metodistkirkens årskonferanse, Porsgrunn, 21.-
24.6.2007 (*tidl. utsendt*)

Felleserklæringen om trosfrihet og konvertering (*vedlagt*)

Rapport nr. 31/2007 **Hans Erik Raustøl**

Rapport fra studiereise til England/Leicester 17.-20. april 2007
(*vedlagt*)

Rapport fra Sjømannskirken/Norsk kirke i utlandets generalforsamling 2007 (*vedlagt*)

Rapport fra Verdens Miljøverndag 2007 (*ettesendes*)

Orienteringssaker

1. Rapport for bruk av OVF-midler til søsterkirker
2. Rapporter fra Midtøsten:
 - Besøk fra kirkeledere til Israel og de palestinske områder 14.-19. april 2007
 - Rapport fra delegasjonsreise til Syria og Jordan 15.-22.08.2007 (muntlig orientering på møtet)
3. Rapport fra Metodistkirkens årskonferanse, Porsgrunn, 21.-24.6.2007
4. Felleserklæringen om trosfrihet og konvertering
5. Rapport fra studiereise til England/Leicester 17.-20. april 2007
6. Rapport fra Sjømannskirken/Norsk kirke i utlandets generalforsamling 2007
7. Rapport fra Verdens Miljøverndag 2007

Forslag til vedtak

Mellomkirkelig råd tar sakene til orientering.

MKR 39/07.2 Rapport for bruk av søsterkirkemidler med støtte fra OVF 2006

1A: Kontingenter til økumeniske organisasjoner

Kommentar: En stor del av bevilgningen over OVF 2006 gikk med til å dekke økumeniske kontingenter. Dette var tidligere dekket over Statsbudsjettet.

Mottager	Formål	Sum	Rapportering
Kirkenes Verdensråd	Kontingent	kr 1 530 000	Kontingenten er en betingelse for deltakelse i organisasjonen, og arbeidet følges løpende av sekretariat og valgte representanter
Det Lutherske Verdensforbund	Kontingent	kr 1 525 000	Kontingenten er en betingelse for deltakelse i organisasjonen, og arbeidet følges løpende av sekretariat og valgte representanter
Ecumenical Advocacy Alliance	Kontingent	kr 5 000	Kontingenten er en betingelse for deltakelse i organisasjonen, og arbeidet følges løpende av sekretariat og valgte representanter
Konferansen av Europeiske kirker (KEK)	Kontingent	kr 367 000	Kontingenten er en betingelse for deltakelse i organisasjonen, og arbeidet følges løpende av sekretariat og valgte representanter
Menneske-rettinghetsfondet	Den norske kirkes bidrag.	kr 90 000	Den norske kirkes bidrag til fondet. Midlene går til drift av Menneskerettighetsfondet.
Leuenberg Kirkefelleskap	Kontingent og konferanseavgift	kr 65 000	Kontingenten er en betingelse for deltakelse i organisasjonen, og arbeidet følges løpende av sekretariat og valgte representanter
Kirkelig fredsplattform	Kontingent	kr 28 000	Kontingenten er en betingelse for deltakelse i organisasjonen, og arbeidet følges løpende av sekretariat og valgte representanter
Churches Commission on Migrants in Europe	Kontingent	kr 50 000	Kontingenten er en betingelse for deltakelse i organisasjonen, og arbeidet følges løpende av sekretariat og valgte representanter
World Ass. For Christian communication	Kontingent	kr 5 000	Kontingenten er en betingelse for deltakelse i organisasjonen, og arbeidet følges løpende av sekretariat og valgte representanter
Norges Kristne Råd	Kontingent	kr 245 000	Kontingenten er en betingelse for deltakelse i organisasjonen, og arbeidet følges løpende av sekretariat og valgte representanter
		kr 3 910 000	

1B: Konferanseavgift og delegasjonsutgifter til KV

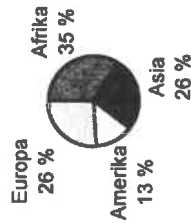
Kommentar: Den norske kirke har et ansvar for å betale sin andel av konferanseavgift og delegasjonsutgifter for generalforsamlingene. Dette har tidligere vært dekket over Statsbudsjettet.

Formål	Sum	Rapportering
Delegasjonsutgifter til KVs generalforsamling i Porto Alegre, Brasil . Delegasjonsmøter, delegasjonsreise, Konferanseavgift til LVFs generalforsamling 2010 - første avdrag - betales over 4 år med US\$ 48 000 pr. år.	425 000	Beløpet gikk til dekning av utgifter i sammenheng med KVs generalforsamling i Porto Alegre.
	312 000	Beløpet gikk til dekning av utgifter i sammenheng med KVs misjonskonferanse i Athen.
	kr 737 000	

1C: 10 % midler til søsterkirker (fordelt av Mellomkirkelig råd)

Kommentar: Kirkemøtet 1997 bestemte at 10 % av bevilgningen skal tilfalle utviklingstiltak i samarbeid med søsterkirker (paragraf 3.2 i retningslinjer for OVF). Ut i fra vedtak i Kjørrådet (februar 2000) er det Mellomkirkelig råd som skal stå for fordelingen til disse tiltak. Til sammen utgjorde denne summen kr 1 910 300 i 2006. Ønsker rådet ytterligere informasjon kan fullstendige rapporter tilsendes ved å ta kontakt med sekretariatet.

Søsterkirkemidler fordelt på verdensdeler:	Sum
Afrika	kr 193 000
Asia	kr 150 000
Amerika	kr 76 000
Europa	kr 150 000

Søsterkirkemidler fordelt på verdensdeler (innbefatter ikke midler fra bispedømmene og tilskuddene til KV og LVF):

Mottager	Formål	Sum	Rapportering
Kirkenes Verdensråd	Bidrag til KV's virksomhet	kr 477 500	Det henvises til årsmelding fra Kirkenes Verdensråd. Midlene ble gitt som støtte til følgende programmer: Strengthening the One Ecumenical Movement, Unity of the Church, Unity of the Church - Theological reflections on peace, The challenge of Ecumenical Formation, Assistent til KV's moderator Walter Altmann, Konferansen av Europeiske kirker.
Det Lutherske Verdensforbund	Bidrag til LVFs virksomhet	kr 477 500	Det henvises til årsmelding fra Det Lutherske Verdensforbund. Støtten ble gitt til følgende tiltak: Tilskudd til LWF Foundation Endowment fund, Anglican - Lutheran Relations, Lutheran-Orthodox Relations, Theology in the Life of Lutheran Churches og til Institute for Ecumenical Research i Strasbourgs internasjonale økumeniske seminar (deltagelse fra Sør).
Oslo bispedømme	Bygging av vennskapsrelasjoner med søsterkirker.	kr 46 310	Oslo bispedømme har en vennskapsrelasjon med det Sør-Østlige bispedømme av Den evangelisk lutherske kirken i Sør- Afrika (ELCSA) som bygger på en intensjonsavtale og et samarbeid som ble opprettet i 1990. Relasjonen har bestått av ulike prosjekter, blant annet gjennom gjensidige besøk av lokale ledere, prester, bispedømme-ansatte og biskoper. Det har vært et eget utvekslingsprogram for ungdom. Dette har vært basert på gjensidige ønsker og prioriteringer, og har kunnet bli iverksatt fordi det har lagt seg til rette økonomisk og praktisk. Midlene fra OVF i 2006 var først planlagt til et møte mellom biskopene og tilhørende delegasjoner i Sør Afrika men ble utsatt da tidsplanen etterhvert viste seg ikke å passe for noen av dem. MKR ble kontaktet med spørsmål om alternativt å anvende midlene i begynnelsen av 2007. Da dette ikke lot seg gjøre, søkte vi i stedet å styrke kontakten med ett av prostiene i Oslo bispedømme.

			<p>Vestre Aker prosti har vært involvert ved besøk fra Sør Afrika både gjennom ungdomsutveksling i Ullern og via prosten. I samråd med prosten, Trond Bakkevig ble det bestemt at Mette Grimstad og Turid Vrangnesund, som begge er daglige ledere skulle dra til Sør Afrika. Turen ble arrangert av NMS i samarbeid med Inger Nesvåg rådgiver Oslo bispedømmekontor og Jostein Nesvåg Sokneprest Ullern. Datoen for turen var 25. oktober til 8.nov 2006. Turen gav styrket kjennskap til kirkeliv og misjonshistorie og de menneskelige sider ved denne tjenesten. Alle fikk også et møte med kirken og misjonsstasjonenes oppfølging i forhold til dagens utfordring med HIV/AIDS (foreldreløse, sykdomstruede barn o.l.). Man fikk også et møte situasjonen for menigheten og kirken i dag, og det rike gudjenestelivet. Prosjektet gikk med et overskudd på 3310 kr, Oslo bispedømme ber om å få overføre disse midlene til neste år, hvor vi planlegger en tur for biskopen med følge til Sør Afrika.</p>
Borg bispedømme	Bygging av vennsksrelasjoner med søsterkirker.	kr 46 310	Midlene gikk til besøk fra søsterkirke i Romania (kr 35 500) og støtte til søndagsskole i søstermenighet i Latvia (kr 11 000)
Nidaros bispedømme	Bygging av vennsksrelasjoner med søsterkirker.	kr 57 888	To ansatte i bispedømmet har vært i Etiopia, og to Etiopiske prester har vært på besøk i Nidaros. Mære sokn har et vennsksprosjekt, og prosjektet er i gang, men rapportering skjer i 2008. Midlene "forsvant" inn på Fellesrådets konto. Nytt menighetsråd brukte tid på å oppspore dem, og de kom menigheten i hende først nyttår 2007.
Stavanger bispedømme	Bygging av vennsksrelasjoner med søsterkirker.	kr 40 522	Midlene er brukt til gjensisitt fra Sør-Afrika til bispedømmet i desember 2006.

<p>Institute of Sino-Christian Studies, Hong Kong</p>	<p>Målsettingen var å gi en alternativ intellektuell kilde utenfor kirkene for å gi opplæring til en ny generasjon kinesiske intellektuelle i kristendomsstudier og gi grunnlag for utarbeidelse av en kinesisk teologi med kinesiske karakteristikk i framtiden ved å opparbeide et "Reference book room" ved ulike kinesiske universiteter.</p>	<p>kr 50 000</p>	<p>Rapport og regnskap er ikke mottatt.</p>
<p>Sør-Hålogaland bispedømmeråd</p>	<p>Utvekslingsprogram Sør-Afrika - Sápmi.</p>	<p>kr 20 000</p>	<p>Rapport mottatt. Vennskap Nord-Sør (VNS) har i kontakten med prosjektet gitt svært gode tilbakemeldinger, særlig på dialogdimensjonen i utvekslingen, noe som viser seg å representere noe nytt i denne sammenhengen. Denne tilbakemeldingen har kommet til uttrykk flere ganger og på forskjellige måter. Ikke bare ble søknaden for 2007 innfridd med hele 140.000,- kroner, dvs hele søknadsbeløpet. I november ble prosjektleder også invitert til å delta som foredragsholder på en intern VNS-konferanse om dialog som metode i utvekslingsarbeid. Av VNS ble prosjektet i løpet av høsten oppfordret til å etablere formelle avtaler med partnerkirken i Atlantis. De ble også oppfordret til å etablere kontakt mellom den lokale samarbeidspartner i Hamarøy, Knut Hamsun videregående skole, og en tilsvarende skole i Atlantis, med tanke på å søke om innlemmelse av skolene i VNS' skoleutvekslingsprogram.</p>

<p>Det norske Misjonsselskap</p>	<p>"Kirkelig utsmykning i Den evangelisk-lutherske kirke i Kamerun"</p>	<p>kr 50 000</p>	<p>Via egen partnerkirke i Atlantis ble de i denne forbindelse anbefalt å søke kontakt med en nærliggende offentlig skole i Atlantis, Robinvale high school. På VNS' oppfordring la vi derfor inn en ekstra planleggingsreise til Atlantis en uke i nov/desember 2006. På denne reisen deltok to lærere fra Knut Hamsun videregående skole og en representant for den lokale ressursgruppa i prosjektet, i tillegg til undertegnede. På denne reisen ble det inngått en formell samarbeidsavtale mellom Atlantis Beacon Hill Community Church og Sør-Hålogaland bispedømme/Hamarøy menighet. Det ble også etablert direkte kontakt mellom de to skolene med sikte på et framtidig samarbeid både om utveksling av elever og lærere og annet faglig relevant samarbeid. Sluttrapporten inneholder en rekke utfordringer som prosjektleder utfordrer De sentralkirkelige råd til å jobbe videre med.</p>
			<p>Rapport og regnskap er mottatt. Prosjektet (GRADE) har vært viktig for EELC fordi det tillater å vekke en bevisstgjøring rundt respekten for det hellige og for gudstjenestestedet. Derfor har medlemmene av GRADE gjennom hele 2006 gjennomført studiereiser, undervisning, organisert seminar for opplysning for å kunne fremme utsmykking og prakt i kirkene med bruk av afrikanske kunstuttrykk. Takka være GRADE -- er nå kirkene i ferd med å bli godt bygget og fint utsmykket. Som et resultat blir mange kirker fylt med troende som tiltrekkes også gjennom arkitektur, utsmykking, orden og framfor alt en følelse av respekten for det hellige som regjerer."</p>

<p>Det norske Misjonsselskap</p>	<p>"Etablering av kirkesenter for Den Evangelisk-Lutherske kirke i Thailand"</p>	<p>kr 50 000</p>	<p>Rapport og regnskap er mottatt. Selve konstruksjonsarbeidet av kirkesenteret har i 2006 vært gjennomført i henhold til kontrakt med entreprenør og senteret har vært under konstruksjon i 2006 og er ennå ikke sluttført. Senteret vil være sluttført og tatt i bruk i løpet av 2007. I løpet av 2006 har det blitt arrangert jevnlige bibelstudiegrupper og gudstjenester i evangelistens hjem. De første medlemmene i den nye menigheten ble døpt under dåpsgudstjeneste 16. april 2006 der 26 nye kristne ble døpt. Ytterligere 10 nye medlemmer ble døpt 27. August 2006. Den nye menigheten har hatt besøk fra kristne søsken i Laos, har drevet nærradioprogrammet "Good Music for Life", vært medarrangør av fredsfestival i Mukdahan sammen med kulturkontoret i byen, hatt undervisning i engelsk og tilbud om gratis rettshjelp. Har også administrert tildeling av brønner til 11 landsbyer. Menigheten har et program som kalles "Development of God's Citizen". Dette programmet har, i tillegg til et ukentlig studieopplegg søndager fra 13.00 – 16.00, også arrangert to leirer med 21 deltagere for leke ledere og tredagers kurs for søndagskollektører.</p>
<p>Det norske Misjonsselskap</p>	<p>"EELC - Støtte til barne- og ungdomsarbeidet i Estland". Målsettinger: - Utvikle og styrke de allerede etablerte former for ungdomsarbeid, dele disse erfaringene i LNÜ, utvikle og styrke ungdomsarbeidet i St. Johns forsamling som en sentral del av menighetens tjeneste i byen Tallin.</p>	<p>kr 150 000</p>	<p>Rapport og regnskap mottatt. Ungdomsarbeidet i St. Johns forsamlinger er stabilisert, har delt og deler erfaringene med Emmausmesse gjennom LNÜ til andre forsamlinger i Estland, ungdommene i menighetene hjelper til med å organisere ulike aktiviteter i Tallinn. I løpet av 2006 deltok 5 personer i ledertrening for ungdomsarbeid. Disse er nå delaktige i å organisere ungdomsaktiviteter i St. John's menighet. Det har også vært en gruppe med juniorkonfirmanter som fullførte i september 2006 (24 ungdommer) og en ny gruppe med fire ungdommer som startet i november 2006. Det har vært ungdomscafé hver søndag kveld på våren og høsten. Det ble arrangert 20 Emmausmesser med rundt 60 - 110 personer tilstede. 20. april var det en ungdomskonsert med 300 til stede. Flere ungdommer tok også del i kirkens ungdomsdager og i en ungdomstur til Norge.</p>

<p>Det norske Misjonsselskap</p>	<p>IECLB Brasil: "Lutherian Nucleus in Gravata, P.E, Brasil". Den lutherske kirken har vært representert i Gravata siden 1996 gjennom prosjektet O Caminho ("Veien"), etter initiativ fra Den evangelisk-lutherske menigheten i Recife, med det formål å sette i verk tiltak som kunne forbedre levekårene i den fattige bydelen Riacho do Mel ("Hønningbekken").</p>	<p>kr 35 000</p>	<p>Rapport mottatt. Siden 2005 er den lutherske menigheten og PRO LUDUS O Caminho to organisasjoner som arbeider sammen med hverandre i bydelen Riacho do Mel, en bydel som er sterkt preget av alvorlige sosiale problemer som : Storbyvold og vold i familien, narkotikatraffikk, manglende sanitærforhold, liten skolegang, arbeidsløshet, høye tall på gravdødelighet blant tenåringsjenter, lav selvtilit blant mange innbyggere. Dette er tema som stadig reflekteres i diverse grupper i den lutherske kirken. I øyeblikket er det 27 aktive medlemmer i den lutherske menigheten. 7 tenåringer deltar i konfirmasjonsundervisning og skal integreres i menigheten. Man har oppnådd følgende målsetninger: - Medlemmer med kristne holdninger, forpliktelse og ansvar for den lutherske kirken og den sosiale kontekst. Ungdommer som bringer videre (multipliserer) til andre grupper sine erfaringer av diakonale handlinger, og på denne måten viser lederskapsånd og tro på Jesus Kristus. Ungdommer og medlemmer som leder aktivitetene på den Luthersk Ungdomsgruppe, musikkgruppa, barnegruppe (søndagsskolen), dekorasjon, menighetsråd og rengjøring.</p>
<p>Ethiopian Orthodox Tewahedo Church</p> <p>Høgskolen Diakonova</p>	<p>"Holy Trinity College"</p> <p>"Den lutherske kirke i Indonesia"</p>	<p>kr 23 000</p> <p>kr 50 000</p>	<p>Ikke rapportert til tross for purring!</p> <p>Rapport og regnskap mottatt. Utdanningssenteret for diakonisser og sykepleiere i Balige ble besøkt, også seminaret for presteutdanning, skolen for kateketer og skolen for bibelkvinner. I tillegg kom besøk av ulike diakonale prosjekter. Det ble ført samtaler med de respektive institusjoners ledere og annet fagpersonell. Hovedinntrykket er at HKPB fortiden arbeider jevnt og godt. Studenter og ansatte er levende opptatt av de mange katastrofene som i tur og orden rammer landet; tsunami, vulkanutbrudd, jordskjelv, leirras, fugleinfluensa og nå sist flommen i Jakarta. De er engasjert av dette utfra et nødhjelpsperspektiv, men er også svært opptatt av å kunne svare folk som spør hvorfor alt dette rammer det indonesiske folk. Under vårt besøk fikk vi gang på gang spørsmålet : hva skal vi svare? Hans utfordring til oss er å bidra med hjelp til utdanningsprogrammene; å løfte kompetansen for diakoni- og sykepleielærerne til masternivå, samt å støtte presteseminaret med førstekompentanse innenfor områdene systematikk og NT.</p>

			<p>Videre planer: I tillegg står fortsatt mye ugjort i forhold til tsunamiofrene, særlig på øya Nias, et sted som muslimske myndigheter knapt har fortalt verden om, men hvor kirken har mange medlemmer og hvor nøden kanskje overgår selv tilstandene i Aceh-provinsen. Vi planlegger et besøk av Willem Simarmata her i Oslo uken før påske –07. Forstander har ført samtaler med Kirkens Nødhjelp og Menighetsfakultetet med tanke på å kunne gjøre felles framstøt overfor hardt trengte trosfeller i et land hvor islamiseringen går raskt og hvor mange kristne lever under daglig forfølgelse. Det er ønskelig med et initiativ fra DNK ved Mellomkirkelig Råd for å etablere en paraplyavtale som kunne fylles med etterspurt innhold. Diakonova ser fram til en samtale om dette.</p>
<p>KFUK- KFUM Global</p>	<p>"Ledertreningskurs for unge - GLOBAL WEEK". Målsetningen med å arrangere Global Week 2006er todelt: 1. Skolering av ungdom innen tema demokrati og ungdomsdelaktakelse. 2. Skape et møtested som viderefører internasjonalt engasjement.</p>	<p>kr 30 000</p>	<p>Rapport mottatt. I forhold til målet om skolering av ungdom ser det ut til at prosjektet lyktes. Ungdommen rapporterer økt kunnskapsnivå i evaluering og samtale med ledere. Ved målet om å skape et møtested med informasjonseffekt, har Global Week fungert som motivasjon til videre engasjement for deltakere. Dette oppleves konkret i ICY, ungdomsnettverk og i forhold til frivillig engasjement. Demokrati var et spennende tema for deltakerne som fikk mye informasjon om flere elementer rundt problematikken, samtidig var det fokus på handling og verktøy ungdommen selv kan implementere for å engasjeres aktivt med deltakelse. Det ble som planlagt gitt plenumsforelesninger, i tillegg til en mengde workshops som deltakerne måtte velge blant. I tillegg planla og gjennomførtes de to siste dagene en aksjon i sentrum av Oslo. Dette var svært vellykket, til tross for at det er et betydelig forbedringspotensial i forhold til planlegging. På bakgrunn av lederens observasjoner, og tilbakemeldinger fra deltakerne, samt gjennom en avsluttende evaluering, oppnådde Global Week 2006 sine mål.</p>
<p>Kirkens Nødhjelp</p>	<p>"Montfort Brothers, Malawi"</p>	<p>kr 30 000</p>	<p>Prosjektet ble ikke videreført fra Kirkens Nødhjelps side på grunn av sviktende rapportering og regnskapsførsel. Pengene har derfor blitt tilbakebetalt til Kirkerådet.</p>

Den norske kirkes preste forening og SMM	"Pastoral erfaringsutveksling nord-sør"	kr 66 000	Som tidligere rapportert muntlig har det ikke vært stor aktivitet i programmet i 2006. Dette skyldes at det planlagte prosjektet med kirken i Hong Kong måtte avlyses grunnet manglende interesse. Det planlagte prosjektet i Sør-Afrika måtte utsettes grunnet personalvansker ved ELCSAs hovedkontor. Prosjektledelsen beklager dette. Prosjektet melder at disse vanskene nå ser ut til å løse seg. Prosjektet i Sør-Afrika ble utlyst høsten 2006 med god interesse. To prester fra Sør-Hålogaland er utvalgt til å delta fra norsk side. Anne Karin Kristensen fra NMS har vært i Sør-Afrika og opprettet direkte dialog med ansvarlige kontaktpersoner der, og første opphold kan finne sted før sommeren, med gjenbesøk høsten 2007. Det har vært kontakt med Evangelical Lutheran Church of Hong Kong, ELCHK, og de ønsker også å bidra til at prosjektet kan inkludere relasjoner med prester i fastlandsKina. Prosjektet rapporteres fylldigere i 2008.
Den koptiske kirke i Egypt v/ Tunsberg bispedømme.	0	kr 70 000	Rapport mottatt. Prosjektet videreføres i tråd med de planer og intensjoner som er lagt. Et lokalt trenings- og omsorgssenter kom i drift i Nakada i fjor. En stab på 6 ledere/lærere utdanner lokale ungdommer til å bli såkalte "health visitors" – med sikte på å etablere en hjemmetjeneste for pleietrengende eldre og psykisk utviklingshemmede i bispedømmet. Tilskuddet har i hovedsak gått til lønn til de 6 lederne, samt kostnader til opplæringsprogrammet. Sluttrapport vil følge med rapportering for det siste beløpet som er tildelt nå i 2007. Det er gjensidig stor glede over dette prosjektet, både i Tunsberg bispedømme og i Nakada!

IECLB Brasil	"Continued Christian Education Baptismal Education".	kr 41 000	Prosjektet ble rapportert etter tidsfristene, og ble derfor ikke forelagt Kirkerådet, men en grundig rapport med regnskap ble innsendt og viser at midlene har blitt brukt innenfor det som var forutsetningen. Det henvises til vedlegg med grundig rapport.
ELCHJL - Den evangelisk lutherske kirke i Jordan og Det hellige land.	Tilskudd til lønn til pastorer i ELCHJL.	kr 100 000	<p>Rapport og regnskap mottatt. Tildelingen ble brukt til tilskudd til lønn for ELCJHL pastorer. Lønnen inneholder basislønn, forsikring og pensjonstilskudd.</p> <p>Mottakerne av tilskudd var:</p> <p>Pastor Ibrahim Azar, Lutheran Church of the Redeemer – Jerusalem</p> <p>Pastor Jadallah Shihadeh, Lutheran Church of the Reformation – Beit Jala</p> <p>Pastor Dr. Mitri Raheb, Lutheran Christmas Church – Bethlehem</p> <p>Pastor Sameer Azar, Lutheran Church of the Good Shepherd – Amman, Jordan</p> <p>Pastor Ramez Ansara, Lutheran Church of Hope, Ramallah</p> <p>Evangelisat Hani Odeh, Lutheran Church – Beit Sahour</p>
Søsterkirkemidler 2004:		kr 1 911 030	

Rodolfo Gaede Neto
Escola Superior de Teologia
São Leopoldo – RS – Brasil

To
The Evangelical Lutheran Church of Norway

São Leopoldo, May of 2007.

REPORT REGARDING THE TEACHING CHAIR OF DIACONIA OF THE ESCOLA SUPERIOR DE TEOLOGIA (EST) - 2006

Preamble

It is gratifying to me to be able to share with the brothers and sisters of Norway some of the activities carried out by the Diaconia chair of the Escola Superior de Teologia, in São Leopoldo, Brasil. I believe that the motivation for the activities of 2006 was the challenge to “educate toward solidarity” be that in the academic sphere or in the sphere of the church communities. The attention was turned toward the need of care which people are demonstrating in current times and consequently, we concerned ourselves with the *Theology of Care* and with *the Caring Church*. We hope to have contributed to a good cross fertilization between reflection and action with respect to care. Following we mention some of the activities that were carried out.

1. Research Project

Together with professors Márcia Paixão and Gisela Beulke, we coordinated a research project entitled *Gestão pública participativa (Participative Public Administration)*, which was carried out in a poor neighborhood of São Leopoldo, with the goal of verifying the level and quality of the participation of the community in the administration of public resources, as well as investigating the evaluation instruments used or not used by the public sector to measure the results of the investments of funds of the State in the social sector.

2. Communal Interaction Groups

I am part of a team at EST that coordinates the work with groups of students who gather together twice a month during the first two years of the theology program. They are groups that seek to work, parallel with their academic education, on themes such as vocation, spirituality, human relations, solidarity, ethics, practical insertion in the communities, with the perspective of their future work in the ministry. This initiative seeks to counterbalance the theological academicity and has the expressed support of the Evangelical Church of Lutheran Confession in Brazil (Igreja Evangélica de Confissão Luterana no Brasil). After one year of experience, it is possible to perceive encouraging results in the areas of self-esteem, relationship, belonging to a group, community insertion, vocational maturity. It is an experiment in caring of our institution with regard to its students, who, uprooted from their homes and communities of origin, become vulnerable and in need of human warmth.

3. Research Advisor

I would also like to point out the scientific research projects which were under my advisorship. In 2006 I had researching students from the undergraduate program in Theology, from the specialization courses and from the Master's program in Theology. I wish to highlight the themes that are closest to the Diaconia área: a) the work with garbage collectors (n.t.: people who go through the garbage looking for recyclable material or anything that could be used for survival or for sale; these are not the hired city garbage collectors.) in a slum in Rio de Janeiro; b) the partnership between the Church and the State on the social issue; c) pastoral work with a community of deaf people; d) the existential crises stemming from breast cancer; e) the multiprofessional work with adolescents who are dependent on psychoactive substances; f) the pastoral accompaniment of terminal patients; g) Bioethics in the work of the church; h) the adoption of abandoned children; i) violence against women in evangelical homes; j) impoverished youth and access to the work market; k) solidarity based economics.

4. Consulting services at the national gathering of the Lutheran People's Ministry (Pastoral Popular Luterana - PPL)

With the theme "where is your brother, where is your sister?" the PPL gathered around 400 people between the 26th to the 29th of January of 2006, in the city of Schroeder/SC. This is a gathering of celebration and theological training of members of the Church representing different parishes and synods of the country. My contribution took place in two ways: a) presenting and interviewing a garbage collector and coordinating a debate around the issues that involve garbage (social, human, ecological, health issues, etc.); b) coordinating the pastoral care service for the participants during the gathering. This exercise of care was a moving personal and ministerial experience: it showed a whole dimension of need (emotional, spiritual) that people are experiencing, which is also a consequence of the transformations which are taking place in the world today. People in their day to day lives are living with fear, insecurity, anxiety, anguish, stress. They expect the Church to provide a place and an attitude of caring. They have a need to ritualize the existential situations that present themselves. They seek healing. The Church possesses in its tradition a treasure of possibilities of rites that are capable of healing people.

5. Congregational Edification

Among the academic activities I wish to mention yet the seminar on Congregational Edification, carried out with theology students (diaconia, pastoral and Christian education) who are in the final stage of the program. The goal was to contribute to the preparation of the students for exercising Shared Ministries. Possibilities of congregational edification based on diaconal, missionary, pastoral projects and on projects in continuing education in the faith were worked on in the groups. This last theme was enriched by empirical experiences connected to the "baptismal ministry" carried out in some parishes in the IECLB. The seminar also included a block of studies on visitation to people grieving the loss of loved ones. I was asked to adapt this same study into a distance study program for congregational leaders.

6. V International Symposium on Pastoral Counseling and Psychology at EST on the theme "Suffering, Resilience and Faith"

This event gathered together community leaders from different churches and from different synods of the IECLB, in October of 2006, with the goal of providing continued education to these participants. I presented a contribution on the implications of this theme for the care relations..

7. Continuing Christian Education of the IECLB

On November 30th I participated in a planning and evaluation meeting of the IECLB program for *Continuing Christian Education*. It was an important moment of integration into this IECLB team which works with the proposal of continuing education. It was an opportunity where new actions were being planned with my participation and that of my colleague Manfredo Wachs, for activities in continuing education coordinated by the Education Department of the IECLB.

8. Caring Church

On different occasions and in different places (Vitória/ES, Cacoal/RO, Teutônia/RS, Pelotas/RS) I provided consulting services on the theme "The Caring Church". I wish to highlight two seminars for training congregational leaders carried out in the Vale do Taquari synod. People gathered together who were involved in diaconal, pastoral and educational work. The study consisted in: a) characterizing the vulnerability of the people in current times; b) providing a theological foundation for the caring ministry; c) elaborating proposals for caring actions which would be viable in the congregations of the participants.

Conclusion

The theme of care is characterized by its broadness: it can be dealt with on the family level (illness, deficiencies, domestic violence, accidents, elderly); on the community level (human relations, religion, leisure, security, grief, stress, etc.); on the social level (poverty, social security, housing, unemployment, public health, access to education, traffic, etc.); on the global level (garbage, pollution, deforestation, potable water reserve, migrations, etc.). The church is expected to provide care initiatives. She can announce God's care in relation to all levels of human life. She can prophetically denounce the lack of care on all levels, especially on the social and global levels. She can exercise diaconal care in relation to excluded people and groups. She can exercise educating for solidarity on all levels. She can exercise the pastoral care of listening to the pain and cries, of ritualizing passages, of making confession, absolution, healing of wounds possible, of blessing people in God's name. The Diaconia chair of EST seeks to offer a humble contribution so that the reflection about and practice of care may become a reality in the local community and may have the perspective of healing the world.

Audit report

The Evangelical Church of the Lutheran Confession in Brazil (IECLB) commissioned us to auditing and analysing its financial movements, verifying the entry documentation with regard to the criteria of authenticity and reliability of the accountings, and analysing the documents and proceedings in the sector of human resources.

We have examined the patrimonial balances of the entity finished off by December 31, 2005, and December 31, 2006, and the respective results shown at the end of that periods, worked out under the responsibility of its administrattion.

It is our responsibility to express an opinion about the demonstrated accounts.

Our work has been done at the headquarters of the entity, in Porto Alegre/RS, and the auditing obeyed the Technical Principles and the Audit Norms comprehending:

- (a) the work planning, considering the relevance of the balance and results, the volume of the transactions, the accounting system and the internal controls of the entity;
- (b) the finding, on the basis of tests and samplings, of the evidences and the entries supporting the values and the published accounting data; and
- (c) the evaluation of proceedings and most representative accounting forecasts adopted by the entity, as well as of the presentation of the accounting demonstrations as a whole.

The documents we needed for the performance of our work have been at our disposal, all pieces duely organized and filed, and all the complementary informations have been presented immediately so far as required.

We made remarks and gave suggestions to be considered in order to improve still more the internal controls and the accounting and financial data of the entity.

Independent from those commentaries in the Audit Report, there is not any evidence that could imperil the demonstrations or discredit the author of them.

Thus, in our opinion, we can consider as being correct the figures presented by the entity in their overall balance by December 31, 2006, showing adequately all relevant aspects, the patrimonial and financial position of the entity, according to the usual accounting proceedings.

Porto Alegre, March 02, 2007.

Eduardo Boldrini Martins
Contador CRCRS nº 50.204/O-2
CPF: 395.336.620-34

Aloisio, Martins Auditores Associados S/S Ltda – EPP
CRCRS 3.356/O-2
CNPJ: 74.703.851/0001-37

Este Parecer de Auditoria foi originalmente impresso em papel timbrado da Aloisio, Martins com Marca D'água na cor verde

DEN NORSKE KIRKE

Kirkerådet, Mellomkirkelig råd, Samisk kirkeråd

MK R 39107.2

Rapport nr. 25/07

Dato: 15.06.2007

Vår ref: 07/62-4 SOP

Deres ref:

Report from Norwegian churchleaders' visit to Israel and the Palestinian territories 14-19 April 2007
by Sven Oppegaard

Participants:

- Rev. Dr Olav Fykse Tveit, General Secretary, Council on Ecumenical and International Affairs (leader of the delegation)
- Rev. Jens Petter Johnsen, Director General, Church Council
- Bishop Helga Byfuglien, Borg diocese
- Bishop Dr Ernst Baasland, Stavanger diocese
- Ms. Berit H. Agøy, member of the Council on Ecumenical and International Affairs

For parts of the program:

Rev. Dr Trond Bakkevig, Dean of Vestre Aker, Oslo, and
Rev. Sven Oppegaard, Assistant General Secretary, Council on Ecumenical and International Affairs.

Saturday 14 April

Arrival. Walk in the Old City.

Dinner at hotel. Guests: Gen. Sec. Ishmael Noko (LWF), Bishop Munib Younan (ELCJHL), Pastor and Ms Mark Brown (LWF).

Sunday 15 April

1. Visits by some delegation members to Lutheran congregations in Beit Jala (Agøy), Bethlehem (Byfuglien) and Ramallah (Johnsen).

The three visitors reported back that they had been warmly received by the congregations and their pastors. The information they received about the life of the local Lutheran churches portrayed clearly the situation of Palestinian Christians. They offer important social, diaconal and educational resources in the local communities. The international church networks to which the churches belong are significant for the churches, spiritually and materially. However, since Palestinian Christians share the plight of Palestinians generally, suffering shortages, complications and harassment, making life very difficult and often unsustainable, Christians tend to emigrate, sometimes taking advantage of opportunities through the broader networks of their churches and congregations.

2. Participation (by Fykse Tveit and Oppegaard) in worship celebration of agreement between the EKD and the ELCJHL, Church of Ascension, Mount of Olives.

On this day an “Agreement” was signed between the Evangelical Church in Germany (EKD) and the Evangelical Lutheran Church in Jordan and the Holy Land (ELCJHL). The purpose of this agreement is in particular to regulate the relationship between the ELCJHL and the German-speaking Lutheran/United congregation in Jerusalem, which is a part of the EKD. The signing took place in the context of a solemn eucharistic service, with the participation of the Council of the EKD and many guests. The event also commemorated the centennial of the Augusta Victoria Foundation, to which the land on the Mount of Olives is related, providing space for the church, the hospital and a major housing project.

3. Presence (by Byfuglien, Agøy, Fykse Tveit, Bakkevig and Oppegaard) at the Enthronement of the new Anglican Bishop of Jerusalem, the Rt Revd Suheil Dawani, at St George’s Cathedral.

The historical relationship between Anglicans and Lutherans in Jerusalem is very close. The two communities initially shared one (Anglican) bishop. Today, the two churches, together with the Roman Catholic Church in the Holy Land, are considered specifically “local” Palestinian churches, with their Palestinian bishops, who work closely together on many issues. Bishop Munib Younan (ELCJHL) and several other ecumenical guests participated prominently in the elaborate ceremony of Enthronement (bishop Dawani had already been consecrated).

4. Meeting and dinner with representatives of the Arabic-Speaking Lutheran Congregation (ELCJHL) in Jerusalem, led by Pastor Sani Ibrahim Azar.

The delegation was hosted for dinner in a pleasant fish restaurant by representatives of the Arabic-speaking Lutheran congregation, led by its pastor, Sani Ibrahim Azar. This congregation, consisting mainly of Palestinians, worships in the Church of the Redeemer in the Old City of Jerusalem and coexists there with the German-speaking congregation. Pastor Azar was a member of the team that negotiated the agreement between the ELCJHL and the EKD. The conversation substantiated much information regarding the life of Christian churches in Jerusalem specifically but covered also the general situation of Palestinians in the Holy Land today. Documentation was provided on the geographical divides of the Palestinian territories by means of maps showing the separation wall, closures and check points.

Monday 16 April

1. Visit with the Palestinian Bible Society: General Secretary Labib Madanat.

The visit took place the day after the offices of the Bible Society in Gaza had been damaged by an explosion. Although the damage was limited, it indicated that Christian institutions are also vulnerable to the violence that characterizes Gaza today. The delegation received information about the extensive work of the Palestinian Bible Society. Since simple distribution of the Bible or parts of the Bible, e.g. among young people, is difficult in a largely Muslim society, Bible work must take place within the context of Christian community efforts. This often takes the shape of activities similar to those of local congregations, which can be a source of some tensions. This is an issue requiring communication between the Bible Society and the leadership of local churches.

2. Augusta Victoria Hospital (Mount of Olives): LWF Regional Representative Rev. Mark Brown and Dr. Tawfiq Nasser, Chief Executive Officer.

The delegation was given a broad introduction by Rev. Brown to the work of the LWF in Jerusalem, and its role – past and present – in relation to the AVH. Particular attention was given to the issue of employer's tax imposed on the hospital by the State of Israel, and its possible solution. The current plans for a housing project on the Mount of Olives, primarily for the sake of Palestinian Christians, were presented. Dr Nasser took the delegation on a tour of the hospital, and gave a substantial presentation of its medical work, with special attention to the dialysis ward and the recently added cancer unit. The latter is the only one of its kind in the Palestinian territories. It is much needed, and should be strengthened with a second set of radiation equipment.

3. Meeting with Sheikh Akrima Sabri, Former Grand Mufti of the Al-Aqsa Mosque

The purpose of this courtesy visit was to assure Sheikh Sabri and his entourage that the Church of Norway remains well informed of developments in the Middle East and upholds a high level of commitment to the achievement of peace with justice in the region. By our visit we also confirmed the international support for Bishop Munib as a spokesperson for peace. Sheikh Sabri affirmed the importance of the Christian presence in Jerusalem. He informed the delegation about his own role in Jerusalem, and specified some of the current challenges.

4. Meeting with Sheikh Tayseer Tamimi, Head of the Sharia Courts in the Palestinian Departments

Sheikh Tamimi underlined the importance of our visit by reference to the fact that he had cut short a visit to Egypt to receive us. He strongly underlined the significance of interfaith dialogue in the current context of conflict in the Middle East. He emphasized especially the responsibility of religious leaders for developing a culture of peace. Referring to the role played by Norway on the issue of the caricatures, he commended the Church of Norway specifically for its initiatives and efforts to reduce the damage they caused. We, on our side, thanked the Sheikh for the important role he himself played by conveying information about the Norwegian process into relevant Muslim fora.

5. Meeting with Latin (Roman Catholic) Patriarch of Jerusalem, Michel Sabah

The visit with Patriarch Sabah was cordial and showed the close relationship between himself and Bishop Munib. At the same time the conversation was realistic and focused on the extreme hardships suffered by the people on all sides. The Patriarch asserted strongly that no progress can be made for anyone until the occupation ends. The wall itself is a strong hindrance for a good development. He stated that although the churches are small communities and will remain so for a long time, they must not be afraid but be strong in hope and courage. They belong to a worldwide ecclesial network. They must minister to their people for their welfare, centered on prayer and worship.

Tuesday 17 April

1. Meeting in the Foreign Ministry, Centre for Political Research: Mr. Beni Dagan, Deputy Head of the Centre and Director of the Middle East division.

Mr Dagan offered to provide information on the situation and developments in the country and otherwise. It was stated that the decline of the Christian presence was regrettable, and a result of Islamic extremism. Within Palestinian society, harassment creates difficult situations for Christians. They have nobody to turn to, and respond in the end by leaving the land. The delegation indicated that the Israeli occupation itself was a significant factor in Christian emigration. It was pointed out that the security measures were regrettable but necessary to safeguard the peace and integrity of Israel.

2. Visit to Hebron and meeting with the Temporary International Presence In The City Of Hebron (TIPH) : Acting Senior Norwegian Representative Fazel Sabetzadeh and Press and Information Officer Mats Lignell, as well as other staff.

The visit to Hebron was organized with TIPH through the Norwegian Representation in the Palestinian Territories. We were received at the TIPH headquarters, where we were given an overview of the area and the situation by Mr. Lignell. After lunch, we were given a tour of the city of the Old Souq by foot, guided by Mr Fazel. It included Bab Al-Zawiye, Al Shuhada Street and Sahle Street, as well as a visit to the Cave of Machpela/Ibrahimi Mosque. The role of the TIPH personnel as observers became clear in the course of the walk. They showed a high degree of professional competence, including language skills. Their responsibility is to report to relevant authorities on all conflictual events involving the local population. The delegation observed the desolation of this largely Palestinian city, and sensed the high level of tension due to the presence of a small minority of protected Jewish settlers. The visit was described as a shocking experience, showing – in an extreme form – some of the effects of settlements in the occupied territories.

3. Meeting with Head of Norwegian Representation in the Palestinian Territories, Mr Sten Arne Rosnes, together with Minister Counselors Tor Wennesland (Gaza) and

Mr Rosnes gave a concise description of the role of the Norwegian Representation in the Palestinian Territories, showing the different ways in which Norway seeks to promote the peace process in the region, and in particular to initiate and support steps toward a two-state solution. In this context the establishment of a stable and internationally recognized government within the Palestinian Authority remains a central issue for this Representation. He emphasized the importance of being updated and informed about all relevant developments. Staying properly informed accounts for the important role that Norway plays in this complex and highly sensitive political process.

Wednesday 18 April:

1. Meeting with the Chief Rabbis of Israel in the office of the Chief Rabbinate : Chief Rabbi Metzger and Chief Rabbi Amar.

The delegation was received kindly by the two Chief Rabbis, one Ashkenazi, one Sephardic. They pointed out the close contact that exists between the Chief Rabbinate and all rabbis in the country. The responsibility of the Chief Rabbinate includes in particular giving advice on family and marriage issues and issues of kosher food. Ritual traditions are observed on Holocaust Memorial Day (Yad Vashem) and Independence Day. It was stated that the emigration of Christians is a result of terrorism. But some Christians do not condemn

terrorism. Many religious people use the name of God in support of terrorism. Israel does not want to take all the security measures, but is forced to do so for its security. The delegation was asked to help, if at all possible, to secure the release of the soldiers taken hostage. After a short exchange about the uncertainties surrounding the responsibility for the hostage taking bishop Baasland accepted to do what he could.

2. Meeting with a representative of the Mayor of Jerusalem, Mr. Lupoliansky, in the Town Hall

The representative communicated the commitment of the Mayor to the entire population of Jerusalem, with its different ethnic and religious constituencies. The role of the city authorities is special and different from that of the state. He affirmed that the Mayor is supportive of the housing project on the Mount of Olives. The fortieth anniversary of the reunification of Jerusalem was mentioned. Some self-criticism was expressed on behalf of Israel.

3. Meeting with the regional representative of Norwegian Church Aid, Ms. Liv Steinmoeggen.

Ms Steinmoeggen referred to her cooperation with the ELCJHL and her specific work in project management and reporting. She had facilitated the application to the Norwegian Ministry for Foreign Affairs for contributions to the church-related schools. (This application resulted in funding). In NCA's bilateral profile the role of church actors is given priority. NCA also plays an important supportive role in the WCC-related International Center in Jerusalem.

Thursday 19 April

1. Meeting with representatives of Caspari Center. Director Lisa Loden.

This meeting was an important one for the delegation since limited information reaches the outside world with regard to the special situation of Messianic Jews. They comprise both ethnic Jews and gentiles, who believe in Christ as the resurrected Jewish Messiah and at the same time they practice their faith in a way they consider Torah-observant. Ms Loden explained how, in this way, they do not fall within the categories of established churches or Jewish religious communities and how difficult it is for them to achieve religious, social and political recognition and rights in Israel. As a result, they endure various forms of isolation and harassment.

2. Meeting with H.B. Patriarch Theophilos (Greek Orthodox)

The Patriarch commended the Church of Norway for its strong partnership with the ELCJHL. He focused on the high importance of ecumenical partnership in the Holy Land. He sees himself and his church as custodians, with others, of traditional church properties for the sake of the presence and witness of the Christian faith in Jerusalem and the region. He mentioned that he had brought President Putin to the Church of the Holy Sepulcher, thereby connecting the President directly to the spirituality of the historical realities that the church represents. He let the delegation be aware of some reticence toward some aspects of interfaith dialogue.

Vedlegg til MKR/AU: Innspill til rapporten fra Berit Hagen Agøy

Innspill til rapporten fra Berit Hagen Agøy

Noen refleksjoner etter delegasjonsreise til Israel og Palestina 14.-19.04.07

Jeg har valgt å fokusere på noen tema som jeg mener har relevans for MKRs videre arbeid med Midtøsten, samt at jeg vil komme med noen få personlige inntrykk.

La meg starte med det siste. Å møte Det hellige land for første gang, er en spesiell opplevelse fordi en jo har sterke intellektuelle, kulturelle og emosjonelle bånd til det. Men eventuelle forventninger om å legge et slør over 2000 års historie og oppleve en 'vandring i Jesu forspor' ble ikke innfridd. Når jeg ser ut over Betlehemsmarkene, fortrenses evangeliefortellingen av det tørre og karrige landskapet, med jødiske nybygginger strategisk plassert på åsene omkring og av den grelle muren som lukker palestinerne inne i byen. Det er sterkt å være i gravkirken i Jerusalem, opplevelsen rører ved det dypeste i ens tro, men inntrykket forvirres av mylderet av ulike kirkesamfunns nærvær i kirken. Det ligger noe dobbelt i dette. På den ene siden er det trosstyrkende at de ulike grupperingene møtes i her, men jeg kan ikke la være å tenke på at også demonstrasjon av eierforhold til dette hellige stedet, ligger til grunn for markeringen av ulike konfesjoners nærvær. Sånn sett møtes mangfoldet i Guds rike, men også spliden mellom hans etterfølgere, ved Jesu grav.

En mer prosaisk grunn til at "pilegrimsopplevelsen" ikke ble så fremtredende under dette besøket, var at programmet, fokusert på dagens situasjon, var så tettpakket at det ikke gav rom for andre pauser enn hastige kjøreturer mellom møtene. Jeg dro for eksempel to ganger gjennom Betlehem uten å ha tid til å stoppe i fødselskirken. Dette lå i premisene for besøket vårt, vi var ute etter møter med 'de levende steiner' og ikke arkeologiske og historiske minner.

Hva er et sant bilde av Israel?

Som besøkende møtte vi et tilsynelatende rolig og kontrollert område. Det røde passet førte oss greit gjennom sikkerhetskontroller og check-points, og bevæpnede vakter kunne oppfattes som betryggende. Men unntak av noen steinkastende småunger i Hebron, var alt rolig - på overflaten. For rolig. Jeg opplever slike situasjoner som ganske uhyggelige. Særlig Hebrons tomme og avstengte gater, gav en ekkel følelse.

Jeg tror det er mulig å dra på 'bibeltur til Israel' og komme hjem med en fortelling om tilnærmet normalitet. Trolig kan en rapportere om at israelsk sikkerhetspolitikk nå har sikret tryggheten slik at turister igjen kan følge seg både sikre og velkomne. Legger du inn et besøk hos messianske jøder, hvis antall er i sterk vekst, og holder deg unna de palestinske områdene - både fysisk og mentalt - kan du nok forme en fin, og på sine premisser, sann fortelling. Dette minner meg om besøk jeg har hatt i Øst-Europa under den kalde krigen, Sør-Afrika under apartheidtiden, og nå sist i Syria. Alle steder opplevde jeg en skremmende 'stillhet' hvor du aner at her ligger det en helt annen virkelighet under, enn den du først får øye på.

Som kirke har vi et ansvar for å få fram hele sannheten om slike, i større eller mindre grad, autoritære samfunn. Det er trist å se hvorledes Israel føyer seg inn i rekken av undertrykkende regimer. Jeg merket meg at flere av de vi møtte la vekt på at politikere med militær bakgrunn - og også de militære styrkene - har en økende innflytelse i israelsk samfunnsliv. Korrupsjonen ble også trukket fram som et stort og økende problem. Mange vestlige kristne vil så gjerne betrakte Israel som 'det eneste demokrati i Midtøsten', og av vel kjente historiske grunner, har vi nok hatt en større toleranse for negative trekk ved israelsk politikk. **MKR må tørre å utfordre de tradisjonelle positive holdninger til Israel vi finner i 'kristen-Norge' og gi et sannferdig bilde at den faktiske situasjonen. Israel er en**

okkupasjonsmakt som bærer klare tegn på en politistat og som fører en diskriminerende og undertrykkende politikk, både overfor sine egne borgere og overfor befolkningen i områdene de okkuperer. Vi har et særlig ansvar overfor kristne miljøer i Norge, som mer eller mindre bevisst, tilslører virkeligheten for å kunne bevare en positiv oppfatning av Det hellige land. Kanskje bør vi rette et enda mer kritisk blikk på enkelte former for 'bibel-turisme' og tiltak av typen 'hjelp jødene hjem'?

En slik kritisk rolle krever grundig kjennskap til de sosiale, økonomiske og politiske forholdene i regionen, noe som forutsetter et tett samarbeid med fagmiljøer i Norge og i Israel/Palestina. Hvordan er MKRs kontakt med forskningsinstitusjoner og menneskerettighetsorganisasjoner i Midtøsten? Bør vi intensivere arbeidet med å formidle informasjon fra våre samarbeidspartnere innenfor kirkene og økumeniske organisasjoner? Kan det være aktuelt å oversette og bearbeide informasjon særlig fra vår lutherske samarbeidskirke? MKR og andre kristne miljøer i Norge som har god kontakt til palestinske kristne, har et særlig ansvar for å formidle deres historier, slik at ikke den knøttlille minoriteten blir usynliggjort. En ny midtøstenstrategi må utfordre MKR til å finne sin spesifikke kirkelige rolle som informasjonskanal og aktør i norsk samfunnsdebatt. Kanskje har vi også en tilsvarende rolle å spille i internasjonalt kirkesamarbeid?

Jeg tenker i denne sammenheng på arbeidet med å forbedre de generelle levekårene i Israel/Palestina, og ikke på religionsdialogen. Den vil jeg ikke gå nærmere inn på her fordi jeg antar at den dekkes av Trond Bakkevigs rapporter.

Hvorfor er situasjonen 'uholdbar'?

De representanter for israelsk myndigheter vi møtte, i israelsk UD og i sjefsrabbinatet, bekreftet oppfatningen mange i Vesten har, at grunnproblemet i regionen er trusselen fra islamsk fundamentalisme og militarisme, og at Israel derfor må beskytte sine borgere, nå sist ved å bygge murer. Slik sett bygde de videre på et klassisk fiendebilde som rettferdiggjør forskjellsbehandling og drastiske tiltak som ledd i en selvforsvarsstrategi. Huntingtons 'Clash of Civilizations'-tenkningen gir Israel ny inspirasjon til å tegne en forenklet globalisert motsetning mellom 'de' og 'oss'.

Vi skal naturligvis ta på alvor den frykten israelere opplever i forhold til arabisk aggresjon. Historien gir ingen grunn til bagatellisere dette, men det blir feil å la dette perspektivet bli enerådende som forklaringsmodell. De palestinske kristne vi møtte, var tydelige på at grunnproblemet er den israelske okkupasjonen av de palestinske områdene. Dette ble bekreftet av talsmenn for politiske og islamske palestinske miljøer. Israel utøver sin rolle som okkupasjonsmakt uten respekt for internasjonal rett på en stadig mer brutal måte. Byggingen av murer og gjerder, nye sikkerhetssperrer og restriksjoner på bevegelsesfriheten (som rammer både arbeids- og familieliv og sosiale relasjoner) går mot en grense som oppleves som uholdbar, ikke bare for palestinerne, men også for jøder som underlegges mange av de samme restriksjonene. Så kan man spørre seg om motivasjonen fra israelsk side utelukkende er å beskytte sine borgere mot terror, eller om tiltakene inngår i en mer eller mindre bevisst, langsiktig og snedig plan om å gjøre situasjonen så uholdbar for arabiske borgere av Israel og for palestinerne at de velger å reise. Tillatelser til jødiske nybygginger på okkupert område og restriksjoner som umuliggjør et konstruktivt arbeids- og næringsliv, tyder ikke på noe ønske om å tilrettelegge for normalisering av forholdet mellom partene. Dette er ikke stedet å forfølge disse tema, men det er viktig at MKR formidler tydelig at nåsituasjonen er prekær og at de tilsynelatende rolige forholdene for tiden ikke er et tegn på

normalisering, men tvert imot på en brutal forverring av en situasjon som ikke er til å holde ut stort lenger.

Vi bør være kritiske til utsagnene vi møtte fra både kristne og muslimer ledere om at de har et godt og uproblematisk forhold til hverandre. De har naturligvis en fellesinteresse av å klandre israelerne for problemene i de palestinske områdene. Kanskje er de tilbakeholdne med å snakke åpent om dette, fordi de er så avhengige av å ha et godt forhold. Vi skal ikke være blinde for at også palestinerne kan ha behov og nytte av å skape et felles forenklet fiendebilde. Men de mange historiene vi fikk høre om konkret samarbeid mellom kristne og muslimer, for eksempel på de lutherske skolene og i menighetene, gav inntrykk av stor grad av fredelig sameksistens. Det samme gjaldt forholdene ved Augusta Victoria-sykehuset. Det er hevet over tvil at kristne og muslimer faktisk har levd og fortsatt lever i fredelige og nære relasjoner mange steder. Dette er realiteter som er viktig å formidle også hjemme hvor mange tror at det nærmest er naturstridig at muslimer og kristne kan leve i fredelig sameksistens. De kristne vi møtte trakk i oppsiktsvekkende liten grad fram islamsk fundamentalisme som noen trussel, men jeg vil ikke av dette trekke den slutning at dette ikke er et problem for dem. Jeg tolker det heller slik at forverringen av de generelle levekårene er et mer prekært problem.

Hva med religionsfriheten?

Jeg fikk et klart inntrykk av at den tilsynelatende gode relasjonen mellom kristne og muslimer bygger på en samforståelse om at en respekterer hverandres religion på en slik måte at en ikke forsøker å omvende hverandre. Det samme kan sies om forholdet mellom messianske jøder og andre jøder. Verken israelsk eller muslimsk lov åpner for misjonering i tradisjonell forstand, og slik sett er Israel (og de palestinske områdene) land uten religionsfrihet. For meg et dette et tankekors. **Kan vi, som arvtakere av misjonsbefalingen, stilletiende akseptere at omvendelse til kristendommen ikke åpent kan være målet? Tåler vi å betale en slik pris for å bevare fredelig sameksistens? Jeg blir nysgjerrig på hva MKR tenker om dette?** Hva mener man i andre kirker og økumeniske organisasjoner? Dette er jo en del av en generell problematikk knyttet til relasjonen mellom religionsdialog og forkynnelse. I konfliktsituasjoner kan det være nødvendig å begrense dialogen til felles anliggender knyttet til etikk og samfunnsansvar. Utdfordringen blir å etablere konstruktive relasjoner, men uten å fornekte vårt evangeliske oppdrag. **Er det mulig å initiere en samtale mellom Israelmisjonen, representanter for messianske jøder, arabiske kristne og MKR om disse spørsmålene?**

Emigrasjon og immigrasjon av kristne

Vi er kjent med at andelen kristne synker drastisk i Midtøsten, og forklaringen vi fikk var at dette primært skyldes de forverrede levekårene, samt at det er lettere for kristne, som ofte har god utdanning, å emigrere. De får også lettere asyl enn muslimer. Det var mer nytt for meg at antallet messianske jøder er i sterk vekst, ikke minst på grunn av immigrasjon av russere. Vi hadde et tankevekkende møte med Caspari-senteret og jeg fikk inntrykk at for de messianske jødene er den jødiske identiteten så viktig å opprettholde, at de blir tilbakeholdne med å se seg selv som en del av det kirkelige fellesskapet. 'Vi har åndelig fellesskap, men ser ikke behov for noe organisatorisk fellesskap'. Dette er en holdning som man kan forså, men som jeg synes er svært problematisk. Pauli ord om 'her er ikke jøde eller greker' fikk ny mening i denne situasjonen. Er det en umulig tanke for de nye kristne immigrantene å se seg selv som høyst påtrengt livsblod inn i hardt prøvede menigheter i de historiske kirkene? De messianske jødene har det også vanskelig og opplever press og tidvis også trakassering fra andre jøder, samtidig som de er i en situasjon hvor de vanskelig åpent kan drive kristen forkynnelse. Hvor er den kristne solidariteten? Jeg aner at her ligger det et komplekst

teologisk og kulturelt problemområde det ville vært spennende å kikke nærmere inn i. **Bør MKR ta en samtale med Israelmisjonen og miljøer i Norge som har kontakt med messianske jøder. Bør vi utfordre dem til refleksjon omkring kirkeforståelse og kontakten særlig med den lutherske kirken?**

Etnistitet og kirkekultur

Reisen var en spennende vandring mellom ulike religiøse og kulturelle miljøer. Vi opplevde sjeiker og rabbinere og et stort mangfold av kristne ledere, fra de jordnære og ydmyke til de mer selvbevisste og pompøse. Der var morsomt å oppleve mangfoldet og få kirkehistorien demonstrert i stil og holdninger. Samspillet mellom stedegenhet og vestlige kirkers behov for å ha en aksje i de hellige steder, var interessant – men og litt besynderlig. Nytt for meg var den selvbevisste rollen tyske lutheranere spilte. Dette vet jeg mindre om – men jeg ser at her ligger utvilsomt noe en kan gripe fatt i. Men det er vel mer en utfordring for LVF og tyske kirker enn for MKR – eller er det på plass at vi gir tyskerne et hint?

Skal vi nevne kvinnene?

Et mer relevant spørsmål er i hvilken grad vi har ansvar for å synliggjøre kvinnene i kirkeledelsen – og for den saks skyld også lekfolk. Dette er et langt lerret å bleke i en hierarkisk og paternalistisk kultur, og det er ikke vår oppgave å pådytte moderne tanker om likestilling. Likestillingen hos oss vokste gradvis fram gjennom samspillet mellom omfattende sosiale og økonomiske samfunnsendringer og menneskerettighetstenkningen i kristent og humanistisk åndsliv. Dette er prosesser Midtøsten ikke kan forventes å hoppe bukk over, men samtidig kan historie og kultur også brukes som en unnskyldning for de krefter i kirken som er tjent med nåværende maktstrukturer. Det er også lett å tenke at vi må løse de andre problemene først – for så å komme tilbake til kvinnene, men da glemmer vi at kvinnene ofte sitter med nøkkelrollen i den sosiale, og økonomiske utviklingen i samfunnet.

Selv om både biskop Helga Byfuglien og jeg måtte tåle å bli ”usynliggjort” i mange av møtene, tror jeg vi skal unngå å la oss provosere, men **frimodig forsette å ha med kvinner i våre delegasjoner. Det er også viktig å gi biskop Munib Younan og den lutherske kirken støtte for sitt unike kvinnesyn, ved å vise at det er ’normalt’ hos flere at kvinner har likeverdig rolle som menn, også i religiøse sammenhenger.**

Glimt av håp

Det var befriende å møte ledelsen og lærere ved den lutherske skolen i Beit Sahour, hvor man tydelig praktiserte likestilling. Både her og på Augusta Victoria-sykehuset møtte vi engasjerte folk med pågangsmot og framtidstanker – noe som gav en strime av håp i en ellers svært vanskelig situasjon. Det var også en flott opplevelse å være med å feire gudstjeneste i Beit Jala og kunne hilse fra kristne hjemme i Norge. Det betyr utvilsomt mye å vite at man ikke er helt glemt, og jeg tror **MKR skal oppfordre og legge til rette for flere solidaritetsbesøk til kristne palestinere. Vi bør stimulere vennskapsmenighetssamarbeid og andre samarbeidstiltak. Kanskje er det også en prioritert oppgave å få lagt inn slike besøk også for ’bibelturistene’?**

Skal vi være ’balanserte’? - en sluttkommentar.

Det er få andre tema enn situasjonen i Israel/Palestina hvor vi så sterkt møter kravet å gi en ’balansert’ framstilling. Vi må ha lov til å spørre om vi i for stor grad blir fanger av historien når den dagsaktuelle situasjonen i Israel/Palestina alltid skal veies opp mot tidligere urett begått mot jøder. Historien hjelper oss til å forstå samtiden, men den er ikke en vektskål hvor urett på begge sider må balanseres. Det må derfor være legitimt å tale sant om den urett

palestinerne utsettes for, uten alltid i samme setning å nevne overgrep mot jøder. Fortidens lidelser kan ikke være en formildende omstendighet – for ikke å si en unnskyldning – for hvorledes den israelske stat i dag behandler palestinerne i de okkuperte områdene.

Språk skaper virkelighet, og begreper som 'holocaust' og 'apartheid' er fristende å bruke om den aktuelle situasjonen i Israel/Palestina. Vi må gjerne påpeke likhetstrekk, men jeg vil reservere begrepene for bestemte historiske fenomener. For lettvinnt omgang med slike begrep, skaker unødig opp følelser som kan forkludre en debatt om dagens realiteter. Derimot bør vi tale tydelig om at Israel okkuperer palestinske landområder i strid med internasjonale avtaler og må derfor sees på som en okkupasjonsmakt. Vi må få fram sannheten om menneskerettighetsbrudd og uverdige levekår som israelske - men også palestinske - myndigheter bærer ansvaret for. Men det blir usant å framstille det som om vi har å gjøre med to likeverdige parter som skal dele likt på skylden for situasjonen.

Bø, 22.04.2007

Rapport nr. 27/2007

Rapport fra Metodistkirkens årskonferanse, Porsgrunn, 21.-24.6.2007 v/Stephanie Dietrich

Bakgrunn

Metodistkirken i Norge inviterer årlig en representant fra MKR og den lokale biskop fra Dnk til å delta på årskonferansen. I år deltok undertegnede for annen gang på vegne av MKR.

Olav Skjevesland deltok og bragde en hilsen på konferansens andre dag.

Årskonferansen fant sted i Porsgrunn og Langesund. Jeg fikk anledning til å bringe en hilsen under selve åpningen av konferansen, og til å delta i generaldebatten. Den norske kirkes representanter har talerett i årskonferansen samt sete i "Rådet for ordinerte" (hvis man er ordinert).

Utførlig informasjon om årskonferansen og materiell finnes på www.metodistkirken.no. Jeg trekker frem noen få punkter i denne rapporten:

"Christian conferencing" og homofilspørsmålet

Et av hovedtemaene på årets konferanse var oppfølgingen av kirkens arbeid med homofilspørsmålet. Metodistkirken i Norge er en del av United Methodist Church. Det betyr at kirken i Norge ikke fatter egne vedtak på hvordan saken håndteres, men kirken i Norge er forpliktet til å rette seg etter vedtakene fattet i generalkonferansen. Eventuelle forandringer når det gjelder kirkens praksis må vedtas av generalkonferansen, etter forslag fra de lokale kirkene.

Allikevel finnes det også i Metodistkirken et bredt spekter av synspunkter og holdninger når det gjelder homofilspørsmålet. Etter en forholdsvis turbulent debatt på årskonferansen 2006, valgte man å sette sammen samtalegrupper med personer med svært forskjellige synspunkter i saken. Samtalen ble videreført på årskonferansen. Nøkkelen ligger i det at alle blir bevisstgjort sine holdninger og meninger i møtet med folk som tenker annerledes, samt å få innsikt og respekt i den andres synspunkter. Metoden ("christian conferencing", den "kristne samtale"), er sentral i metodistisk kirkeforståelse og ble under åpningsgudstjenesten omtalt som et "nådemiddel". (Jfr. vedlegg)

Konklusjoner og anbefalinger fra gruppenes arbeid (utdrag fra sakspapir til årskonferansen)

Vi er enige om det følgende:

- Vi har lyttet til homofiles møter med kirken og erkjenner den smerten som disse møtene har skapt for mange. Vi anbefaler kirkens menigheter å arbeide videre med hvordan de møter og inkluderer homofile i sine fellesskap.
- Vi deler alle et engasjement for og en kjærlighet til Gud og kirken. På tross av uenigheten i homofilspørsmålet, ønsker vi å arbeide videre sammen i den samme kirken, i respekt for og i tillit til hverandre, og med en forpliktelse til å fortsette samtalene om vanskelige spørsmål. For oss er det viktig å understreke at enhet er noe annet enn enighet.
- Vi erkjenner at det på noen sentrale punkter er stor uenighet blant oss. Spenningen beveger seg i hele spekteret fra de som mener at dette er et frelsesspørsmål, det vil si at praktiserende homofile går fortaapt, til de som ser på dette som et spørsmål om identitet og derfor ikke synd, og som ønsker at praktiserende homofile skal ha alle de samme rettighetene i kirken som heterofile.
- Vi erkjenner at Metodistkirken har ett offisielt syn i dag og at den ikke har legitimert to likestilte syn på homofili. Vi anbefaler å ikke bruke Årskonferansen som en kamparena i denne saken, da vi tror dette ikke tjener den videre prosessen. Derfor anbefaler vi at de som ønsker å endre kirkens syn og praksis, benytter seg av den individuelle retten de har til å fremme forslag for Generalkonferansen.

Praksis for Metodistkirken

I tråd med kirkeordningens bestemmelser forstår vi de følgende punkter som retningsgivende for Metodistkirken i Norge i dag:

- Det forventes at alle prester, diakoner og lokalpredikanter i sin tjeneste er lojale mot kirkens lære, slik at Metodistkirkens offisielle syn kommer fram.
- Prester og diakoner, så vel som lege medlemmer, står fritt til å uttrykke uenighet og til å arbeide for en eventuell endring i kirkens syn på homofilt samliv. Undervisning som tar opp homofili må reflektere de ulike standpunkt på en mest mulig objektiv måte, før man trekker konklusjonene.
- Praktiserende homofile kan ikke bli prester eller diakoner i Metodistkirken, men for øvrig legges det ikke opp til noen restriksjoner i forhold til deltakelse i nattverd og mulighet for medlemskap med de rettigheter og plikter som det medfører.
- Det forventes at våre prester og diakoner i en sjelesorgssituasjon opptrer profesjonelt, og således er fokusert på å hjelpe den som søker hjelp der denne er og ikke med utgangspunkt i egne preferanser og ståsted.

Mine innspill

I min hilsen til årskonferansen understreket jeg

- behovet for å analysere og utvide samarbeidet etter 10 år "Nådens Fellesskap", og behovet for regelmessige møter mellom kirkesamfunnene
- ønsket om samarbeid mellom kirkene og gjensidig støtte og forbønn når det gjelder vanskelige prosesser
- fellesskapet i CPCE og det viktige bidraget som Metodistkirken har i denne europeiske sammenheng
- erfaringen med dialogen mellom Dnk og DELF, der Metodistkirken vil få tilsendt samtalerapporten til uttalelse
- ønsket om økumenisk samarbeid når det gjelder "vern om skaperverket".

I tillegg kommenterte jeg følgende avsnitt fra tilsynsmennes rapport under generaldebatten:

"Motiveringen for å danne nye menigheter og trosfellesskap er heller ikke i dag at vi søker å bevare et kirkesamfunn, men det faktum at det finnes millioner av mennesker i landet vårt som ikke kjenner Kristus og som ikke tilhører et fellesskap av troende. Hvordan vi i fremtiden vil definere menigheter og trosfellesskap er ikke det viktigste. Noen steder handler det om å plante helt nye menigheter i områder der det er mange mennesker og få eller ingen menigheter."

Her påpekte jeg først og fremst at vi trenger samarbeid, også når det gjelder nye menighetsdannelser, samt at jeg understreket noe av "folkekirketenkningen" der man går ut fra at dømte medlemmer av Dnk er kristne og tilhører det lokale fellesskapet. Det er uheldig, også økumenisk sett, å omtale andre kirkes medlemmer som mennesker som "ikke kjenner Kristus" etc. I etterkant viste tilsynsmennene seg enig at fremstillingen må revideres.

Samtidig minnet de også om sin egen opplevelse i Stavangerområdet med menighetsplanting fra Dnk's side, der det ikke var noe ønske om samarbeid med den lokale metodistmenigheten. Dette er en viktig påminnelse for alle våre kirkesamfunn i iveren etter å etablere nye menigheter; bevisstgjøringen av nødvendigheten av økumenisk samarbeid, og å omtale hverandre på en redelig måte.

Oppfølging:

1. Siden Dnk skal ha en drøfting av homofilisaken på høstens KM, ville det vært meget nyttig å spørre Øyvind Helliesen om å gi en innføring i den metodistiske tenkningen om "den kristne samtalen som nådemiddel" (christian conferencing) til sentrale aktører i Dnk.

Jeg anbefaler derfor at det vurderes hvorvidt Øyvind Helliesen kan inviteres inn i KR/KM sammenheng og ha en innføring i tenkningen og erfaringene Metodistkirken i Norge har gjort med dette arbeidet.

2. Planleggingen av et møte på bispenivå mellom Metodistkirken og Dnk må følges opp.

Stephanie Dietrich

4.7.2007

Vedlegg: Preken ved Øyvind Helliesen ved åpningsgudstjenesten 21.6.2007

Metodistkirkens Årskonferanse 07 i Porsgrunn

Tilsynsmann Øyvind Helliesen, tale ved åpningsmøtet

Malaki 3.6-7. Matteus 5.13-16

Bønn:

*Gud, la det faktum at vi noen ganger føler oss svake
Føre til at vi i dag blir oppmerksomme og arbeidsomme..
Gud, la vår visshet om at vi har vært likegyldige,
Føre til at vi i dag tennes opp på ny og blir begeistret,
Vi ber om at du som har gitt og stadig gir oss gode bud og befalinger,
Må gjøre det slik at vi bærer en overflod av god frukt.
Gud vi ber i dag, om at alle våre fromme ønsker, drømmer og lengsler,
Må føre til at vi gjør barmhjertighet og lever et hellig liv
Vi ber om at du må gjøre oss ivrige i tjenesten for deg, samtidig hjelp oss
Til å være forsiktige så vi ikke skaller noen
Men ikke så forsiktige at vi lar være å gjøre det du kaller oss til.
Og la oss så stå helhjertet sammen i troen
Slik at vi kan føre en ærlig, nådefull og taktfull samtale med hverandre..
Så kan vi sammen glede oss til dagen da Jesus kommer igjen, og tro at vi skal bli
regnet med blant dem som tilber Kristus i evighet*

Omtrent slik formulerte John Wesley selv i en av såkalte "familiebønnene han skrev"

SAMTALENS HELLIGE ØYEBLIKK

Det er en kunst å kunne føre en ærlig samtale, og en samtale som samtidig er full av nåde. Det er en kunst å kunne samtale med hverandre på en måte hvor vi viser hverandre taktfullhet og respekt. Særlig er det en kunst når vi er uenige med hverandre

Jeg synes det var lurt av John Wesley å ta med en bønn om den ærlige og nådefulle samtalen i sin samling av bønner for familien. Kanskje var det hans egne erfaringer fra barndomshjemmet som hadde lært ham viktigheten av den gode samtalen i familien. Hans mor Susanna hadde i så måte vært et forbilde. Kanskje var det også hans egne erfaringer fra et ikke helt vellykket ekteskap som gjorde at han så inderlig ba om at den ærlige og nådefulle samtalen måtte fungere i familieleivet..

Jeg har ikke noe problem med å se nødvendigheten av å be sammen med Wesley. Jeg vet mye om hvor mye skade som kan oppstå når samtalen mellom ektefeller stilner, eller når samtalen i familien mer blir preget av harde ord og krav, enn av raushet og nåde. Samtidig har jeg også erfart – hvor flott det er når den gode samtalen oppstår, i mitt hjem ofte rundt et middagsbord der vi kan bli sittende i flere timer. Meningen er sterke, og uenigheten ofte stor. Men samtidig har det vært samtaler som ingen har villet avslutte, fordi vi har kjent hvordan samtalen har bundet oss sammen som en familie, som et fellesskap, Gjennom samtalen har vi så blitt sterkere i oss selv- fordi noen syntes det jeg sa var viktig å lytte til. Jeg er ikke redd for å kalle slike samtaler for "Hellige øyeblikk".

John Wesley måtte nok ha erfart noen slike "hellige øyeblikk". I alle fall vet vi at da han begynte å forme og bygge den bevegelsen som ble til Metodistkirken så ble samtalen mellom kristne søstre og brødre en av de viktigste byggeklossene. "Christian Conferencing" kalte han det, og han talte

ofte om betydningen av å være en del av en mindre gruppe der man kunne samtale om livet, og støtte hverandre på frelsens vei.

KRISTENDOM - EN FELLESKAPSSAK - KOINONIA

For Wesley og de første metodistene handlet dette for det meste om spiritualitet og åndelig liv, om en måte å være kristen på. Selv om Wesley selv sa at kjennetegnet på en metodist er en som elsker Gud av hele sitt hjerte, sjel og tanke, så var det aldri plass for tanken om at kristendom er en individuell sak, eller en privatsak. Det fantes for ham ingen annen kristendom enn den kristendom som lever ut i fellesskap med andre.

Når han organiserte metodistene i grupper og klasser, så var det fordi det var nødvendig å arbeide på sin frelse i fellesskap med andre, og i fellesskap med andre kunne man oppmuntres og å settes i stand til å tjene...

Et interessant eksempel på hvor viktig dette var for Wesley finner vi i hans dagbok fra 1762. Han kommer til et lite sted som hette Pembrokeshire hvor metodistene allerede hadde virket i 20 år og sier: "Jeg ble mer overbevist enn noen gang om at det hjelper ingen ting selv om vi preker like godt som apostlene – om vi ikke organiserer fellesskap for de omvendte, og deretter underviser dem i Guds vei. Det eneste vi har oppnådd er å skaffe barn til han som myrder og dreper... Her har vi preket i 20 år uten å bygge en eneste fellesskapsgruppe, det finnes ingen orden, ingen ting som binder dem sammen, og konsekvensen er at 9 av 10 av de som ble vekket opp, nå sover dypere enn noen gang..."

Det var ikke bare erfaringer fra barndomshjem som hadde ført til at Wesley forstod betydningen av fellesskap og samtale.

Han hadde også studert skriften, han hadde lest om de første kristne som kom sammen til samtale da de ble uenige om hva som var rett kristen lære, og han hadde latt seg begeistre av deres frimodige konklusjon ved samtale avslutning "Den Hellige Ånd og vi har besluttet".. Samtidig leste han i Apostelgjerningene 2 om de første kristne som trofast holdt seg til trofast "apostlenes lære og fellesskapet, til brødsbrytelsen og bønnene". Når han i sin kommentar til Det Nye Testamentet kommenterer teksten skriver han at de kristne hadde "all things in common"- De hadde alt felles. Ordet i grunnteksten er "Koinonia" – og det var viktig for Wesley å få fram at "Koinonia"/ fellesskap er noe dynamisk: Det handler ikke bare en gruppe som har det felles at de formelt tilhører en kirke, de handler om mennesker som bygger relasjoner, som samtaler om troen og praktiserer troen sammen. Om mennesker som er bevisste om at Gud har gitt dem et felles oppdrag.

JORDENS SALT OG VERDENS LYS

"Dere er jordens salt" sa Jesus.

"Dere er verdens lys"

"deres lys skal skinne for menneskene, så de kan se de gode gjerningene dere gjør og prise deres far i himmelen".

Du og jeg er ikke alene, og ingen av oss har fått oppdraget om å være salt og lys alene. Vi tilhører hverandre, vi tilhører det gudsfolket som ingen landegrenser eller sosiale grenser kjenner – og vi tilhører det konneksjonale fellesskap som kalles Metodistkirken.

Det er derfor vi er her i Porsgrunn disse dagene, fordi vi er bundet sammen som ringer på en lenke. Vi er bundet sammen som enkeltmennesker og som menigheter, vi er bundet sammen i årskonferansen i Norge, og med metodister over hele verden. Vi er et fellesskap av millioner av mennesker som alle har fått det samme oppdrag. Vi er sammen i Kristus, og Vi er her for å forme disipler som kan forandre verden!

NÅDEMIDDEL

Jeg skjønner godt at John Wesley våget å kalle dette fellesskapet, og særlig det at fellesskapet kom sammen for å samtale om Guds rike, for et nådemiddel. Christian Conferencing er en kanal for Guds nåde, på linje med det å be, faste, lese Bibelen og feire nattverd. Og med henvisningen til teksten vi hørte fra profeten Malaki så snakket han varmt om betydningen av å benytte seg av nådemidlene, forskriftene som Gud hadde gitt oss. Når vi møtes, i små grupper, eller til konferanse slik som nå vil Gud formidle sin nåde og kraft til oss, ja Guds Ånd vil være slik tilstede at vi faktisk kan våge å tro at Ånden vil lede oss, og at vi til og med kan høre Åndens stemme når vi lytter til hverandre.

En amerikansk teolog og forfatter som heter Russ Richey sier at for John Wesley så var troen på

konferansen som nådemiddel helt grunnleggende. "Ha mente at når metodister kom sammen til konferanse så var det for å samtale om hverandres åndelige liv, og særlig om hvordan de kunne bryte syndens bånd og hvordan de sammen kunne gi gjensvar på Guds nåde. Det var for å finne ut hvilke veier de skulle gå videre. Det handlet om en åndelig reise hvor enkeltmennesker beveget sammen med andre, ble veiledet av gruppen, ja eksisterte som del av et fellesskap. Fullkommen hellighet for dem handlet ikke om noe enkeltpersoner skulle nå. Hellighet var en fellesskaps erfaring....

Kanskje er det derfor Gud har kalt oss hit disse dagene – for å gi oss en felles erfaring av hellighet, en felles erfaring av hva det vil si å være kirke, og en felles opplevelse av hva hvilken vei Gud kaller oss til å gå..

Dere er salt, dere er lys!

FØRSTE ÅRSKONFERANSE

Da Wesley i juni 1744 for første gang kalte sammen til årskonferanse var dagsorden enkel. Den bestod av tre punkt. Hva skal vi lære? Hvordan skal vi undervise og forkynne og Hva skal være vår kristne levemåte, vår praksis?

Temaene de så var opptatt av var rettferdiggjørelse, helliggjørelse og synet på kirken.

Fokuset var helt klart, konferansen handlet om hvordan de på best mulig måte kunne formidle evangeliet til mennesker

Spennende er det også å se at både legfolk og prester ble invitert med, og at Wesley understrekte betydningen av at alle måtte tale fritt om det man hadde på hjertet.

DRØM OG LIDENSKAP

Jeg har en drøm, en lidenskap om du vil. Den handler om at når vi kommer sammen til konferanse så skal vi sammen erfare det åndelige livet og bli fornyet til tjeneste, vi skal kunne snakke sammen om hva vi skal tro – om teologien vår, og når vi diskuterer rapporter og regnskap så skal vi erfare at det handler om mye mer enn ord og tørre tall. Det er jo Guds rike vi snakker om – og gjennom papirene, ordene, tallene flyter Guds nåde til oss slik at vi våger å sette nye og dristige trosmål.

Jeg tror muligheten til å samles til konferanse er en gave Gud har gitt oss, det er en arv som vi er blitt satt til å forvalte i et samfunn som er blitt mer og mer individualistisk og egoistisk, men hvor mennesker lengter etter relasjoner og fellesskap. Jeg tror å samles til konferanse er en kilde til nåde og kraft, og en mulighet for Ånden til å bruke hver enkelt av oss når Kristus skal lede sin kirke videre...

John Wesley sa engang. "Jeg frykter ikke at det folk som kalles metodister skal slutte å eksistere. Men jeg er redd de bare skal eksistere som en død sekt, ha religionens form, men mangel dens kraft.. Jeg er heller ikke i tvil sa han, at dette vil skje om de ikke holder fast ved den læren, ved Ånden og ved den levemåten som var så viktig for oss fra begynnelsen..

Velkommen til konferanse. La oss holde fast ved læren, Ånden og levemåten, og la oss be om en at Gud må gi oss en felles erfaring av at vi sammen er jordens salt og verdens lys.

Felleserklæring om trosfrihet og konvertering

fra Islamsk Råd Norge og Mellomkirkelig råd for Den norske kirke

Introduksjon:

Siden 1993 har det pågått et aktivt dialogarbeid mellom Islamsk Råd Norge og Mellomkirkelig råd for Den norske kirke gjennom en egen kontaktgruppe mellom disse. De grunnleggende verdiene i dette kontinuerlige arbeidet er gjensidig respekt og tillit. Målet er å forebygge konflikter og skape et rom for forståelse mellom muslimer og kristne, også i forhold til storsamfunnet. Det har vært en særlig oppgave å samarbeide for å utfordre fordommer og stereotypier av hverandre, samt å motvirke islamofobi og diskriminering av den muslimske minoriteten i Norge.

I dialogarbeidet vektlegges religionsfriheten. Religionsfrihet er en verdi som må gjenspeiles i holdninger til mennesker av en annen tro enn ens egen. Retten til å skifte religiøs tro er en del av religionsfriheten. I Norge i dag er det ikke mange mennesker som konverterer fra kristendom til islam eller motsatt. Likevel ønsker vi å komme med en felleserklæring om dette spørsmålet. Ingen skal være i tvil om at religionsfriheten med retten til å konvertere fullt ut er anerkjent som prinsipp, gjenspeilet i holdninger og akseptert i praksis både av Islamsk Råd Norge og Mellomkirkelig råd for Den norske kirke:

Felleserklæring:

Islamsk Råd Norge og Mellomkirkelig råd for Den norske kirke understreker i fellesskap at alle fritt skal kunne velge sin tro. Vi tar avstand fra og ønsker å motvirke vold, diskriminering og trakassering som følge av at mennesker ønsker å konvertere eller har konvertert fra en religion til en annen, enten det skjer i Norge eller i utlandet.

Vi tolker våre ulike religiøse tradisjoner slik at enhver må få velge sin egen tro og religiøse tilhørighet på fritt grunnlag, samt få utøve sin tro – både privat og offentlig.

Når vi misjonerer og informerer om vår egen tro, må dette skje innenfor etisk akseptable rammer, det vil si uten noen form for maktbruk eller manipulasjon. Skal trosfriheten ivaretas, er det viktig at all konvertering skjer på fritt grunnlag.

Som religiøse fellesskap opplever vi, hver på vår side, at det er gledelig når noen ønsker å dele vår tro og bli del av vårt trosfellesskap. Derfor vil vi også, hver på vår side, respektere en persons rett til å konvertere til en annen religion enn vår egen.

Oslo, 22.august 2007

Shoaib M. Sultan,
Generalsekretær,
Islamsk Råd Norge

Olav Fykse Tveit,
Generalsekretær,
Mellomkirkelig råd, Den norske kirke

(Translation)

Joint Declaration on Freedom of Religion and the Right to Conversion
by the Islamic Council of Norway and
the Church of Norway Council on Ecumenical and International Relations

Introduction

Since 1993 important processes of interfaith dialogue have taken place between the Islamic Council of Norway and the Church of Norway Council on Ecumenical and International Relations. This ongoing work is based on the fundamental values of mutual respect and trust. Its purpose is to prevent conflicts and to create space for understanding between Muslims and Christians as they relate to each other and to Norwegian society in general. A particular task has been to challenge prejudices and stereotypes in their conceptions of each other and to combat islamophobia and discrimination of the Muslim minority in Norway.

In this dialogue work, freedom of religion is a core issue. Freedom of religion is a value which must be reflected in attitudes toward people of another faith other than one's own. The right to change one's religious faith is central to freedom of religion. There are few conversions in Norway today from Christianity to Islam or vice versa. We would like, nevertheless, to issue a Joint Declaration on this matter. There should be no doubt that freedom of religion, with the right to conversion, is a fully acknowledged principle, reflected in attitudes and accepted in practice, both by the Islamic Council of Norway and the Church of Norway Council on Ecumenical and International Relations.

Joint Declaration

The Islamic Council of Norway and the Church of Norway Council on Ecumenical and International Relations jointly declare that everyone is free to adopt the religious faith of their choice. We denounce, and are committed to counteracting all violence, discrimination and harassment inflicted in reaction to a person's conversion, or desire to convert, from one religion to another, be it in Norway or abroad.

We interpret our religious traditions such that that everyone has the right to freely choose their religious belief and faith community, and to practice their religion publicly as well as privately.

Missionary activity and information to others about our faith must be done according to ethically accepted standards, that is, without the use of any form of force or manipulation. If freedom of religion is to be upheld, all conversion must happen freely.

As religious communities we experience joy within our respective contexts whenever a person wishes to share our faith and join our religious community. Therefore we also respect a person's right to convert to a different religion than our own.

Oslo, 22nd of August 2007

Shoaib Sultan
General Secretary
Islamic Council of Norway

Olav Fykse Tveit
General Secretary
Church of Norway Council on Ecumenical
and International Relations

Prosjektet "Religionsmøte og menigheten"

- er administrativt knyttet til Mellomkirkelig råd og er støttet av Kirkens Nødhjelp, Det norske Misjonselskap og Areopagos.

Rapport fra

STUDIEREISE TIL ENGLAND/LEICESTER

St. Philips centre 17th – 20th April 2007

Tuesday 17th April 23

- **Overview of faiths in Leicester**

Andrew Wingate ga oss et kort oversyn over ulike trossamfunn i Leicester, og startet refleksjonene over hvordan vi kunne være en kirke i møte med disse ulike utfordringene.

I samme sesjon arbeidet vi også med våre egne forventninger til turen og hva hver enkelt gjerne ønsket å få tid til å drøfte, mulighet til å få innsyn i.

- **Panel of local ministers**

Fordi dette var en studiereise i hvordan vi på det nærmiljøplan kan skape større opptatthet av religionsmøte/dialog, så var det satt sammen et panel bestående av prester fra metodistene, anglikanerne, katolikkene og baptistene. Hver av dem holdt et innlegg om hva de hadde gjort i møte med denne flerreligiøse virkeligheten. Interessant å se at de balte med noe av de samme problemene som det vi strever med - og at de ikke i alle lang lå milelangt foran. Det gav tro på at vi selv var kommet godt i gang.

- **Importance of limitations of inter faith structures.**

Shanti gav en innføring i hvordan arbeidet med inter-faith var organisert i UK.

Landet er delt inn i ni regioner, med om lag 190 organisasjoner som alle arbeider med interreligiøse spørsmål. Disse organisasjonene er alle svært ulike hverandre.

Paraplyorganisasjonen er "Interfaith network UK" som for tiden ledes av en kristen og en sikh med en muslim, jøde, hindu og buddhist som viseledere.

På utdanningssiden finnes det ulike sentre for utvikling av interreligiøse studier rundt omkring i landet. St. Philip er et av dem.

- **The Sikh/Christian dialogue group, Ashford Road Gudwara**

Allerede tirsdag kveld fikk fem av deltakerne fra den norske gruppen mulighet til å bli med på en nystartet Sikh/Kristen dialoggruppe. Den var drevet i bare ni måneder og skulle denne gangen møtes i et sikh-tempel, med innledninger og samtale.

Prosjektet "Religionsmøte og menigheten"

- er administrativt knyttet til Mellomkirkelig råd og er støttet av Kirkens Nødhjelp, Det norske Misjonselskap og Areopagos.

Oppslutningen utenifra var ikke så stor, vi telte bare en kvinne fra kvekerne i tillegg til de som "måtte" være der fra St.Philip og en sykehusprest som hadde ledelsen fra kirkens side. Fra Sikhene stilte det en veldig tydelig leder fra bevegelsen i tillegg til at de hadde med seg flere godt skolerte folk og svært talevillige mennesker.

Opplegget var som følger: To innledninger, en kristen og en sikh som hver for seg omtalte en av de festivalene/høytidene som nylig var avholdt. Samtalen i grupper bygget på disse innledningene, men forholdt seg forholdsvis fritt til innholdet i det som ble sagt.

For oss som var til stede var det viktig å se prosessen rundt samtalen og å finne ut på hvilket nivå vi kunne lete videre i kommunikasjonen med dem.

Wednesday 18th April

- Police work Special initiatives – sport, fundraising etc.

Suleiman hadde ansvar for denne sesjonen og tok opp forhold rundt a. innvandring b. Utviklingen av det muslimske fellesskapet i byen. C. Forholdet til politiet og ulike typer sikkerhetsspørsmål og d. Spørsmål rundt begravelser.

Under c fikk han bistand av Rick Basra, en politimann fra Leicester som gav en innføring i hvordan de arbeider med å skape et trygt samfunn. Noe av det viktigste i det han sa var kanskje mest de holdninger han hadde, at politiet i ett og alt baserte seg på samspill med publikum. Derfor hadde de heller ikke en "police force" men en "police service". De la også vekt på at om politiet skulle lykkes med å gjøre en god jobb mot et så mangfoldig sammensatt samfunn, så måtte det også legges vekt på hvordan det ble rekruttert inn mot politiet. Politiet er en del av samfunnet. Det må aldri bli slik at "vi er her og politiet er der"

- Dialogue, mission and pastoral care

Andrew hadde ansvar for denne sesjonen og hjalp oss via a. refleksjon over hva ordet dialog egentlig betyr og b. ulike bibeltekster som bl.a Ap.gj 19 å begynne refleksjonen omkring hvordan vi forstår spenningene mellom de ulike nivåene i det ordene sier/ikke tar frem.

Det ble fort klart at det i dialogen finnes ulike dybder. Noen av disse kan karakteriseres ved følgende ord:

- 1. Dialogue of life*
- 2. Dialogue of theology*
- 3. Dialogue of hearts*
- 4. Dialogue of nation building*
- 5. dialogue of the common goods.*

Dialog begynner når mennesker møter mennesker. For dialogen handler om å fjerne misforståelser og om å bygge opp tillit. Dialog leder til felles innsats for samfunnet.

- Community Cohesion

Trish-Roberts-Thomson var hentet fra City Council of Leicester for å gi oss en innføring i hvordan man fra byens ledelse tenkte rundt arbeidet for å styrke gode samfunnsrelasjoner: "Gode samfunnsrelasjoner kan ikke bli regnet som noen selvfølge. De må arbeides fram og aktivt oppmuntres til. Leicesters tilnærming til et slikt arbeid er å involvere både hvite og etniske minoritetsfellesskap til å gi sine bidra. For intet kommer av seg selv."

Man hadde stilt seg spørsmålet: Hva trekker folk sammen? Hva drar dem fra hverandre? Fokus på tro, rase og etnisitet – for å kunne skape et rom som var stort nok for at de ulike kunne leve med sin egenart. Et av slagordene hadde vært: "Lære å leve sammen".

- Work with refugees and asylum seekers

Gill Jackson, Avdelingsleder på bispedømmekontoret i Leicester gav oss en flott innføring i byens arbeid med flyktinger og asyl-søkere. Gill J. sto svært sentralt i dette arbeidet – hvor de

Prosjektet "Religionsmøte og menigheten"

- er administrativt knyttet til Mellomkirkelig råd og er støttet av Kirkens Nødhjelp, Det norske Misjonsselskap og Areopagos.

samarbeidet med 40 ulike organisasjoner – i tillegg til at de hadde gode kontakter helt inn i parlamentet og regjeringen.

2% av verdens flyktninger og asylsøkere er i UK fordi de kan

- 1. være hos slektninger/venner*
- 2. for å snakke eller lære engelsk*
- 3. være et sted hvor det ikke er krig. Her er det trygt og tolerant.*
- 4. være et sted de har historiske linker til, for eksempel fra samveldetiden*
- 5. være et sted hvor de er trygge på at de blir respektert for egne verdier.*

- Visit to Guru Nanak Gurdwara 9, Holy bones

Dette var "den andre gruppens" møte med Sikh-tradisjonen hvor det ble gitt en nyttig innføring i denne religionen med dens vekt på Den hellige boken, stedet hvor den lå og rittualene omkring det å ta vare på den. Fascinerende ritualer som førte tankene hen på de ritualer som finnes i jødedommen når torahen bæres rundt i forsamlingen.

Måltidet og rausheten rundt det, viste med all tydelighet hvilken vekt som sikhene legger på gjestfriheten.

- Meeting in "Leicester Council of Faiths"-

with an introduction to a report on "How to deal with extremism"

Flere i deltakergruppen har i sine evalueringer fremhevet dett møtet som et av høydepunktene på turen. Rådet har en lang historie og det er tydelig at man her i byen har evnet å sitte sammen lenge nok til at det er skapt trygghet i relasjonene mellom de ulike tros og livssynssamfunnene. Møtet tok utgangspunkt i en rapport som rådmannen gav en innføring i om "Hvordan man skulle møte ekstremismen i vår tid" og det var tydelig å se hvordan man her klarte å snakke om sak uten å gå i skyttergravene. Fascinerende å være tilskuer til.

Ikke like avslappet var det i del 2 av møtet, hvor man drøftet hvordan rådet skulle ledes i fremtiden. Men også der klarte man å komme et stykke med tydelighet og direktehet.

Vurdering: Godt å se hvordan et erfarent "samarbeidsråd for tros og livssynssamfunn" på et slikt bynivå tydeligvis må ha vært en viktig premissleverandør for hvordan de ulike religionene hadde fått rom og plass til å leve i henhold til sine tradisjoner.

Thursday 19th April

- Meeting with Atullah Siddiqui,

Director Markfield Institute of Higher Education

A. Siddiqui gav en innføring i opprettelsen og arbeidet med Islamic foundation og Markfield Institute of higher education. Hovedinntrykket fra møtet med Siddiqui er at vi møtte en person med sterk faglig integritet, med en vilje og en åpenhet som mange av oss ikke har sett så tydelig hos muslimer vi kjenner på at "vi kommer ingen vei som muslimer i vesten om vi ikke lærer oss til å oversette vår identitet inn i en helt ny sammenheng. Forsøker vi å bare klone vår grunnlags-tenkning opp imot en verden som er i rask forandring, så blir mye av religionens kraft borte. Den

Prosjektet ”Religionsmøte og menigheten”

- er administrativt knyttet til Mellomkirkelig råd og er støttet av Kirkens Nødhjelp, Det norske Misjonsselskap og Areopagos.

må våge å ta situasjonen på alvor, slik den er ute i samfunnet i dag. Det er da islam har mye å bidra med. ”

- **Witness prayers**

Mange av oss hadde vært til stede ved muslimske bønnesamlinger tidligere, men det å få sitte nesten oppi de muslimene som deltok aktivt i det ritualet man fulgte, det ble for mange en sterk opplevelse. Understreking av ydmykheten og lydhørheten for hva Gud hadde å si, ble tydeliggjort gjennom mange av de tingene som skjedde gjennom bønner.

- **Work with young people, Mel Parkin, Young People's Council of Faiths**

Mel Parkin var leder av ungdomsrådet og gav oss, sammen med den unge presten Samuel en interessant og levende fremstilling av arbeidet blant de yngre aldersgrupper. Særlig opptatt ble vi av å lytte oss inn på hvordan de hadde lagt vekt på å arbeide frem et eget kurskonsept som de kalte ICLS – inter cultural communication & leadership school.

Målet var å bygge opp et yngre lederskap av yngre mennesker som kunne representere seg selv men samtidig reflektere mangfoldet ved byen. Det ble et kurs over 4,5 dag.

I Norge arbeides det på ulike plan for å bygge opp et tverrkulturelt/tverr-religiøst kompetansesenter med mulighet for ledertrening blant unge. Det var derfor svært nyttig å kunne lytte til de planer som her var prøvet ut. Målsettingen for hvert kurs: Å få med et sted mellom 12 – 20 personer.

Dag 1: Leicesters historie Dag 2. Lederskap. Dag 3. Media. Hvordan håndterer vi det. Dag 4. Konflikthåndtering.

- **Visit to Masjid Umar**

På torsdag ettermiddag fikk vi en omvisning i moskeen rett over gaten for St.Philip centre. Det var en interessant tur, selv om mange av oss opplevde at imamen hadde holdninger som var rimelig nedlatende overfor kristne og kristen tradisjon og var veldig til å fremheve den tradisjonen han kom fra.

- **Women join the Christian/Muslim Dialogue group meal.**

De kvinnene som var med på denne samlingen rapporterer om gode og trygge relasjoner som tydeligvis må ha vært utviklet over lang tid. Det store med denne kvelden var at den lokale sokneprest og sentralt medlem i dialoggruppen nå skulle takkes av i forbindelse med flytting til ny jobb. Mye varme og ivaretagelse av hverandre.

Friday 20th April

- **Shaykh Ibrahim Mogra: Reflections on current issues on Muslims in Britain and Muslim-Christian Relations**

Ibrahim Mogra var etter egen karakteristikk en type freelance-imam som hadde mange ulike spesialoppdrag. Han ble brukt som foredragsholder rundt omkring, arbeidet med skolespørsmål, forholdet til myndighetene med mer.

Prosjektet "Religionsmøte og menigheten"

- er administrativt knyttet til Mellomkirkelig råd og er støttet av Kirkens Nødhjelp, Det norske Misjonsselskap og Areopagos.

Tok utgangspunkt i en ny spørreundersøkelse som viser tydelig hvor integrerte muslimene er i det britiske samfunn, at de har mye mer tillit til samfunnsinstitusjonene enn andre engelskmenn og at de er mer stolte over å være en del av den britiske befolkning enn resten av befolkningen. Interessant er det da også å se at majoriteten av muslimene ønsker å leve i et blandet område.

- Visit to Shree Jalaram Hindu temple

Vi fikk et veldig interessant møte med hindutempelet og presidenten der. Templet var vigslet til en av de hinduiske helgener og hadde rike og flotte dekorasjoner/kunstverk i inngangspartiet som fortalte hele levnedsløpet til denne spesielle figuren.

Inne i tempelet fikk vi møte et rikt dekorert rom med de ulike fremtoningsformene for ulike guddommer/guddomskrefter.

Utfordringen av om dette var en polyteistisk eller en monoteistisk forståelse de la over sitt religiøse univers. Det var ikke lett å få tak i, men det hørtes ut som om de hevdet at det handler om en Gud, med de mange ansikter.

- Reflections on visit to Hindu temple

Tid til refleksjon over besøket i Hindu-templet var satt opp til langt mer enn de fem minuttene vi fikk tid til. Det er nyttig bare med slike korte utsjekkinger, men det hadde vært nyttig for oss som et hele om hele studieturen hadde fått en langt romsligere ramme, hvor vi gjerne kunne ha jobbet mer aktivt i grupper med hvordan vi kan forholde oss utfra en norsk virkelighet til hva vi her møtte i en engelsk setting.

- Plenary and evaluation

Listen fra åpningssekvensen med tanker om hva som egentlig ligger i forskjellene mellom misjon og dialog, hva som er kirkens fortrinn fremfor andre, hvilke muligheter vi har for å kunne være det vi er kalt til.

Inntrykk gjorde det da vi helt mot slutten drøftet i hvilken grad vi skulle og kunne ta imot folk som ønsket å bli døpt. I utgangspunktet må man jo stille seg åpen for det, men samtidig må det være en slags varsomhet overfor de tradisjoner man så er i ferd med å forlate. Og kanskje det blir riktig å gjøre som Shanti påpekt: Ikke si ja til å døpe med en gang. Be dem om å gå hjem for å lese de bøkene de så langt har bygget sitt liv på. Det er først når du kjenner dem godt nok at du kan svare på om du vil forlate det eller ikke

KONKLUDERENDE BEMERKNINGER:

1. SAMMENSETNINGEN AV GRUPPEN

Det å få tatt med 70% av referansegruppen for ROM-prosjektet - i tillegg til 8 engasjerte ressurspersoner fra dialogmiljøene i Norge - førte til at gruppen hadde et noenlunde likt faglig nivå på forkunnskapene, i tillegg til at man ikke bare hadde et referansepunkt hjemme i Norge, men flere. Vurderer det som en særlig styrke for turen. Når ROM-prosjektet etter sommeren går inn i fase nr. 2 - må det være særlig viktig å ikke bare lete etter hva prosjektet kan klare å få til, men å se etter hvordan ulike typer lokalmiljø kan gå ulike veier for å finne kreative håndgrep i møte med den flerreligiøse virkelighet som vi har rundt oss i Norge.

2. LÆRINGSMÅTER

Staben ved St.Philips centre er i forbindelse med innvielsen blitt kraftig utvidet og har fått knyttet til seg personer som på ulikt vis har solid kompetanse på alle sider ved det flerreligiøse arbeidet.

De innledninger og forelesninger som ble holdt av folk fra senteret hadde på en forbilledlig måte en forankring i både den identitet hver og en av dem var preget av, samtidig som de hadde solide kunnskaper om de tingene de skulle snakke om.

Prosjektet ”Religionsmøte og menigheten”

- er administrativt knyttet til Mellomkirkelig råd og er støttet av Kirkens Nødhjelp, Det norske Misjonsselskap og Areopagos.

Modell-læring er en måte å tenke om den rent læremessige effekt av å være sammen med slike over tid. For det var ikke alltid hva de sa, men hvordan de sa det og hvordan de møtte de ulike typer utfordringer som ble den aller beste effekten av å ha vært der.

VURDERINGER AV OPPLEGGET FOR KURSET

Fra deltakerne fikk vi mange tilbakemeldinger av at kurset hadde vært nyttig for deres daglige arbeid. Effekten for ROM-prosjektet lå særlig i å se betydningen av samarbeidsrådene og at selve dialogen kunne være noe annet. Man skaper ikke en holdning av dialog ved bare å sette sammen et råd som tar tak i det religionspolitiske og det ordningsmessige. Samtalen vokser først fram av at det er noen som tør å stå i en relasjon til hverandre.

GJENBRUKSVERDIEN AV TUREN

Alle deltakerne ble bedt om å vurdere hvordan de selv kunne dra nytte av turens innhold i sitt daglige arbeid for å styrke arbeidet med religionsmøtene.

For ROM-prosjektet blir det viktig

- å arbeide for at politikere får øynene opp for hvilken rolle religionen spiller i folks hverdag. For ”vi lykkes dårlig med integreringsarbeidet i norske kommuner og byer, dersom ikke tro, religion og religiøs praksis blir tatt på alvor”
- Å arbeide for at byene må få mer fokus på interreligiøst arbeid.
- Å bidra til at KNs fasteaksjon de neste årene kan bli forankret i en tenkning som knytter dialog og handling tettere sammen.
- Å aktivt informere om hvordan det i England systematisk er bygget opp langt flere felles aktiviteter enn hva de fleste av oss har fått til i Norge – for eksempel deltakelse i hverandres høytider, de ulike gruppene, samspillet med politiet og med de øvrige offentlige myndigheter.
- Å aktivt informere om erfaringene med Leicester Council of Faiths – som sikkert bør kunne være relevant i mange av byene rundt omkring i Norge.
- Å studere nærmere det kursopplegget som var utviklet for ungdom. Kanskje noe å gå i direkte samarbeid med muslimske miljøer om å få til?

Hans Erik Raustøl

Prosjektleder for ”Religionsmøte og menigheten”

**Rapport fra Generalforsamling i Sjømannskirken – Norsk kirke i utlandet,
29.6.-1.7.2007.
v/Erlend Rogne**

En generalforsamling i Sjømannskirken er et stort møte, med deltagelse som reflekterer bredden i organisasjonen. På årets generalforsamling i Bergen deltok representanter fra et tyvetalls utestasjoner og 20 kretser i Norge, delegater valgt av Kirkemøtet og ansattes representanter. For en utenforstående er det imponerende hvordan Sjømannskirken har lyktes med omleggingen som har foregått i løpet av de siste årene, med ny styringsstruktur som har gitt stasjoner og enheter i utlandet innflytelse på linje med kretsene i hjemmearbeidet. Inntrykket er av en organisasjon med stor selvtilit etter et godt år og vedvarende godt omdømme i den norske befolkningen. Inntrykket er også av en organisasjon som møter svært mange mennesker på en god måte og som evner å gjøre dette til en visjon som inspirerer ansatte og tillitsvalgte. Det var hyggelig å være i Bergen disse dagene.

Hovedsaker på denne generalforsamlingen var **hovedstyrets årsmelding, årsrapporter fra ute- og hjemmearbeidet og verdidokumentet** for organisasjonen. Årsmeldingen og årsrapportene vitner om endrede utfordringer og nye trender. I utearbeidet skjer stadig flere møter utenom gudstjenestefeiringen, og satsningen på såkalt ambulerende eller **omreisende virksomhet styrkes**. Ikke minst fører et økende antall nordmenn i utlandet – fastboende og ferierende – til **økende diakonale utfordringer**. Flere uttrykker behov for at Sjømannskirken måtte bygge opp sterkere sosialfaglig kompetanse, ikke minst innen barne- og familievern. Samtidig er det grenser for hvilke oppgaver organisasjonen kan, skal og bør ta på seg i grensesnittet mot lokale og norske myndigheter. Mens stasjonene i Spania og Thailand er i vekst, opplever enkelte stasjoner i Nord-Europa en nedgang i antall besøkende. På linje med andre organisasjoner, opplever Sjømannskirken **nedgang i antall foreninger og medlemmer i hjemmearbeidet**.

Generalforsamlingen fikk anledning til å diskutere **hovedstyrets verdidokument**. Verdidokumentet slår blant annet fast organisasjonens selvforståelse som "en frivillig organisasjon med oppdrag fra Den norske kirke og den norske stat" og peker på at "som norsk kirke i utlandet har Sjømannskirken et særskilt økumenisk ansvar."

I løpet av møtet undertegnet Sjømannskirken **samarbeidsavtaler med Kirkens Nødhjelp og med Utenriksdepartementet**. Det er viktige signaler både om at organisasjonen oppleves som en viktig samarbeidspartner av andre, og om at Sjømannskirken ser verdien av å jobbe sammen med andre for å realisere felles mål. I forlengelsen av disse avtalene er det også naturlig å reflektere over hvordan Sjømannskirkens forhold til Den norske kirke kan videreutvikles.

Det er gledelig at Kirkemøtet nå oppnevner representanter til generalforsamlingen, at vi har fått på plass andre kontaktpunkter, og at Mellomkirkelig råd mottar rapport om det økumeniske arbeidet ved utestasjonene. I mitt eget innlegg til generalforsamlingen la jeg vekt på at organisasjonen besitter **betydelig økumenisk kompetanse** som det er viktig for Den norske kirke å dra veksel på. Den ofte økumeniske sammensetningen av tillitsvalgte og menigheter ute, samt relasjonene til andre kirkesamfunn der menighetene er, gir **lokaløkumeniske erfaringer**. Stasjonene er også **lytteposter** for hva som rører seg internasjonalt, både av kirkeliv og av andre globale trender – blant annet innenfor temaer som

religionsfrihet, migrasjon, rollene som luthersk minoritetskirke og norsk migrantkirke. På samme måte ga Nils Tore Andersen fra Kirkerådet uttrykk for ønske om erfaringsdeling og samarbeid i nasjonal sammenheng.

Samtidig kan det være viktig å avklare hva som er **våre respektive roller som aktører internasjonalt**. I den grad Sjømannskirken fremstår som *Den norske kirke i utlandet* – og ikke bare som ”norsk kirke i utlandet” slik navnet tilsier – er det viktig for oss å være i samtale om hvordan dette skjer, og om hvordan vi kan dra veksel på hverandre i de mange kryssende linjene fra globale erfaringer til hjemlige erfaringer, innen økumenikk, religionsdialog, diakoni, migrasjon m.m.

Med takk for at jeg fikk anledning til å delta,
Erlend Rogne

Rapport fra Økumenisk markering av Verdens miljøverndag 2007 v/Freddy Knutsen

Bakgrunn

FNs Miljøprogram valgte Norge til å være vertskap for hovedmarkeringen av Verdens miljøverndag 2007. Temaet for Verdens miljøverndag 2007 var "Is som smelter – et hett tema?" og fokuserte på klimaendring og truslene mot miljøet i Arktisk, som også påvirker det globale klimaet. Miljøverndepartementet valgte Tromsø til vertsby for Verdens miljøverndag 2007. En rekke markeringer ble også forberedt andre steder i Norge rundt tirsdag 5. juni.

Miljøverndepartementet inviterte Den norske kirke til å feire Verdens miljøverndag med en økumenisk gudstjeneste søndag 3. juni 2007 i Tromsø. Bispemøtet tok imot invitasjonen sammen Mellomkirkelig råd for Den norske kirke. Bispemøtet bad biskop Per Oskar Kjølås være vert for gudstjenesten. Freddy Knutsen ble ansatt av Mellomkirkelig råd til å arbeide med prosjektet fra november 2006 til juni 2007.

Mål

- Holde en økumenisk gudstjeneste i Tromsdalen kirke søndag 3. juni som markerer Verdens miljøverndag 2007.
- Invitere økumeniske og interreligiøse gjester fra Norge og andre deler av verden for å styrke samarbeidet mellom kristne og andre religiøse tradisjoner.
- Legge til rette for at to av gjestene våre kan bli invitert til å gi en presentasjon under Brundtlandkonferansen 4. juni.
- Organisere et ungdomsseminar for rundt 30 unge i forkant av Verdens miljøverndag 2007.
- Forberede liturgisk ressursmateriale for menighetene i Den norske kirke og kirkene tilknyttet Norges Kristne Råd. Liturgien kan bli formet med mål om videre bruk i tilknytning til en årlig markering av Skaperverkets dag (KM 12/03).
- Invitere bispedømmene og lokale menigheter til å feire Verdens miljøverndag 2007 under gudstjenester eller andre arrangement.
- Invitere kirkene i alle deler av verden (gjennom Kirkenes Verdensråd) til å delta i deres gudstjenester søndag 3. juni i bønn for Guds skaperverk, og med særskilt fokus på de globale følgene av klimaendringene i Arktisk. Gjøre deler av det liturgiske ressursmaterialet tilgjengelig på engelsk.

Aktivitetene

I forkant av Verdens miljøverndag 2007 har Den norske kirke sammen med Norges Kristne Råd laget et ressurshefte med tittelen "Skaperverkets dag". To eksemplarer av heftet har blitt distribuert til hvert menighetskontor, Norges Kristne Råd har distribuert heftet til sine øvrige medlemskirker. Deler av materialet har også blitt gjort tilgjengelig på nynorsk og engelsk i elektronisk format. Den engelske versjonen er designet på samme måte som heftet og gjort tilgjengelig på internettssidene til Kirkenes Verdensråd.

Vi har fått flere tilbakemeldinger på at materialet har blitt brukt lokalt til å forberede gudstjenester 3. og 10. juni.

Fredag 1. juni

Seminar om klimaendringer for unge ledere i kirker og organisasjoner (1. - 3. juni)
22 unge fra de ulike bispedømmene i Norge, enkelte ungdomsorganisasjoner, Norges Kristne Råd og internasjonale gjester for Kirkenes Verdensråd møtte på Sydspissen hotell i Tromsø. Flere av deltagerne var medlemmer av bispedømmeråd eller ledere i organisasjoner. Programmet presenterte utfordringene klimaendringer utgjør i de ulike deler av verden; teologiske perspektiv i forhold til miljøvern og klimautfordringene; handlingsalternativ. Deltagerne fikk i oppdrag å forberede en tekst som skulle leses under velsignelseshandlingen ved fjæra etter gudstjenesten i Ishavskatedralen. Programmet inneholdt også båttur, fjelltur (med Fjellheisen), samtale med kirkeledere og middag sammen med de andre økumeniske gjestene i Tromsø. Programmet for de unge ble avsluttet med gudstjenesten i Ishavskatedralen og seremonien ved fjæra.

Biskop Per Oskar Kjølås ønsket velkommen og deltok også i deler av seminaret. Deltagerne viste stort engasjement, interesse og forståelse i forhold til klimautfordringene. De internasjonale deltagerne brakte med sine personlige erfaringer videre dimensjoner til seminaret. De ga et ansikt til hvordan klimaendringer på ulike måter berører menneskers liv. Gjennom deres fortellinger ble de norske ungdommene berørt. De to teologiske refleksjonene tok for seg miljøutfordringene sett fra urfolks spiritualitet og fra Johannes Åpenbaring. Begge tydeliggjorde et teologisk fundament for hvordan vi som kristne er kalt til å bevare skaperverket. Teksten som deltagerne laget brakte noe av nerven og engasjementet fra ungdomsseminaret til seremonien ved fjæra etter gudstjenesten.

Tre av de norske deltok sammen med de tre internasjonale ungdommene under gudstjenesten med vitnesbyrd, bønner og lystenning.

Seminaret ble organisert i samarbeid mellom Mellomkirkelig råd og Nord-Hålogaland Bispedømmeråd.

Lørdag 2. juni

Nord-Hålogaland bispedømmeråd organiserte en uformell samling og middag for ca 80 økumeniske gjester, deltagere fra ungdomskonferansen og lokale medhjelpere i Grønnåsen kirke lørdag kveld. Biskop Per Oskar Kjølås ønsket velkommen, og de internasjonale gjestene ble overrakt gaver. Samlingen markerte en fin start på det videre samværet og den økumeniske deltagelsen under feiringen av Verdens miljøverndag 2007 i Tromsø.

Søndag 3. juni

Økumenisk gudstjeneste i Tromsdalen kirke. "Hva er det vi har gjort?" Avisen Nordlys tyr til gudstjenestens kyrierop når den i sin leder oppsummerer klimautfordringene. Lederen skriver videre: "Og aldri har budskapet fra kirken vært viktigere; det handler om å redde selve skaperverket." Lederen kommenterer videre det som skjedde i kirken og nede i fjæra. "Det var gripende – og enda et bevis på at en talerstol i en liten by i utkanten av verden er egnet til å sende mektige budskap langt. Veldig langt." I danske Politiken skriver de at "Religiøse ledere kan måske gøre, hva forskere og miljø fortalere ikke har formået: overbevise de siste dages stædige om, at klimaendringene skal bremses nu." I etterkant av gudstjenesten har også Dagbladet beskrevet kirkenes rolle i klimakampen som betydningsfull – og trykker en bønn for å dokumentere dette.

Dette er ulike bekreftelser på at salmene, fortellingene, tekstene og bønnene rommet hva deltagerne hadde tatt med seg inn i kirken. Gudstjenesten talte et språk som berørte dem, også som mennesker av tro. Med sine uttrykk åpnet gudstjenesten en ny dimensjon for mange. Gudstjenesten åpnet opp for *undring og takknemlighet* i møte med skaperverkets mangfold, *selverkjennelse og klage* i møte med miljøutfordringer, *solidaritet og kjærlighet* i møte med skaperverkets og menneskers lidelse, *forsakelse* i møte med egen livsstil og forbruk, *håp* i møte med utfordringene og det ansvaret Gud har gitt oss.

Er det slik at det er når vi som kirke gir liturgiske uttrykk for vårt miljøengasjement at vi virkelig blir sett og hørt? Hvordan kan vi som kirke videre styrke slike uttrykk i vårt gudstjenesteliv?

Den norske kirke hadde invitert noen av de som sterkest blir berørt av klimaendringene og lot dem få en stemme under gudstjenesten. På den måten hjalp gudstjenesten å speile sårbarheten og den gjensidige avhengigheten i det globale fellesskapet. Hvordan kan vi som kirke videre være med å styrke samarbeidet med andre kirker om klimaendringer og miljøspørsmål?

Ved å invitere en muslimsk kvinne fra Iran til å gi en hilsen under gudstjenesten ble rommet åpnet for videre deltagelse. Mange opplevde det som positivt at vi under en gudstjeneste også kan gi uttrykk for hvordan klimaendringene rammer alle mennesker uavhengig av tro og livssyn, og at den løfter opp betydningen av behovet for samarbeid over religiøse skillelinjer for å møte utfordringen.

Dette var første gang et religiøst trossamfunn var integrert i hovedmarkeringen av Verdens miljøverndag (som har blitt holdt siden 1974). Den norske kirke har gjennom sitt samarbeid med Regjeringen vist vei for hvordan dette kan gjøres. Lederen av FNs miljøprogram var blant de som var begeistret for kirkenes rolle under markeringene i Tromsø. Gjennom kontakt med KV og kirkene i neste vertsnasjon (New Zealand) kan vi være med på å sikre at de gode erfaringene fra Tromsø blir brakt videre. På den måten kan Den norske kirke være med å hjelpe FNs miljøprogram i å skape bredde også under fremtidige markeringer av FNs Verdens miljøverndag.

Erkebiskop Desmond Tutus deltagelse var viktig for hele markeringen av Verdens miljøverndag – ikke bare for gudstjenesten. Tutu ga oppmerksomhet og autoritet til det som ble sagt og gjort i Tromsø.

Biskop Per Oskar Kjølaas var vert for gudstjenesten. Biskop Kjølaas og biskop Sofie Petersen fra Grønland var liturger, og erkebiskop Desmond Tutu prekte. Dr Mahsoummeh Ebtekar fra Iran ga en hilsen. Fra ungdomskonferanse deltok Andreas S. Gotliebsen, Berit Jordheim Tyssen, Astrid Torp, Terauango Beneteri fra Kiribati, Frances Namoumou fra Fiji, og Iyabo Oyekola fra Nigeria. Koret Vokal Nord med dir. Ragnar Rasmussen, joikeren Sofia Jannok fra Sverige, skuespiller Ketil Høegh, kantor Bengt Norbakken, og div blåsere løftet gudstjenesten musikalsk og kunstnerisk. En stor isblokk som kystvakten på oppdrag fra Sysselmannen i Svalbard hadde fraktet til Tromsø, illustrerte temaet for Verdens miljøverndag: "Is som smelter – ett hett tema". Kunstneren Olaf Storø formet isblokken.

Blant gudstjenestens gjester var: HKH Kronprins Haakon, miljøvernminister Helen Bjørnøy, bistands- og utviklingsminister Erik Solheim, direktør for UNEP - Achim Steiner, generalsekretær i Kirkenes Verdensråd, Samuel Kobia, biskop James Jones, fra den anglikanske kirke, erkebiskop Simon i Murmansk fra den russisk-ortodokse kirke, biskop Josef Homeyer fra Vatikanet, professor Barbara Rossing, Det lutherske verdensforbund og Den amerikanske lutherske kirke, Shoab Sultan fra Islamsk Råd Norge, Anne Sender fra Det Mosaiske trossamfund, Den norske kirkes ledelse og representanter fra andre trossamfunn i Norge.

Lunsj. 22 av våre deltagere var invitert til lunsjen regjeringen inviterte til på Fjellstua kafé. De andre deltagerne hadde lunsj sammen i Tromsø sentrum.

Panelsamtale i Tromsø domkirke: "Does faith make a difference? Faith communities and climate change." Professor Barbara Rossing fra ELCA, Det lutherske verdensforbund og professor i Det nye testamentet ved Lutheran School of Theology i Chicago, generalsekretær Samuel Kobia, Kirkenes Verdensråd, Biskop James Jones, Den anglikanske kirke, Tore Johnsen, leder av Samisk kirkeråd og biskop Tor B. Jørgensen, Sør-Hålogaland, deltok i panelet. Olav Fykse Tveit ledet samtalen.

Programmet i Tromsø inneholdt også mottagelse på Polaria og festforestilling i Kulturhuset søndag kveld. Under mottagelsen hilste kronprins Haakon på de utenlandske ungdommene, samt Jenny Skumsnes Moe og Petter Dille som deltok på klimaseminarer fredag og lørdag. Kronprinsen var interessert i å høre mer om klimautfordringene i Stillehavet og i Afrika.

Mandag 4. juni

Brundtlandmarkering og klimaseminar. Flere av våre deltagere deltok også under mandagens program. Statsministeren var vert for Brundtlandmarkeringen hvor både statsministeren og Gro Harlem Brundtland talte. To av våre gjester (Desmond Tutu og Mahsummeh Ebtakar) deltok i panelsamtalen ledet av statsråd Erik Solheim. På hver sin måte var de med på å peke på alvoret i klimautfordringene samtidig som de rettet fokus på rollen som religioner har. Statsråd Kristin Halvorsen oppsummerte samtalen.

Flere av våre gjester deltok under en lunsj med statsminister Jens Stoltenberg som vert. Statsministeren hilste på de norske kirkelederne og bekreftet kirkens rolle og mandat i miljøsaken.

Samarbeidet med Nord Hålogaland biskop

Biskop Per Oskar Kjølås og domprost Herborg Finnset Heiene har sammen med sine medarbeidere i Tromsø en stor del av æren for at gudstjenesten og de økumeniske arrangementene ble vellykket. Det tydelige lokale preg de hadde lagt ned i liturgi og salmer var med på å gjøre gudstjenesten troverdig, nær og aktuell.

Media

Kirkens informasjonstjeneste la godt til rette for media med bakgrunnsmateriale og omtale både i forkant og under arrangementene i Tromsø. Allerede fra begynnelsen ble NRK involvert for å undersøke mulighetene for å få sendt gudstjenesten på TV. Samarbeidet som fulgte med NRK var viktig for de videre forberedelsene av gudstjenesten.

Som nevnt ovenfor ble den økumeniske gudstjenesten lagt merke til i media både nasjonalt og internasjonalt.

Gudstjenesten ble annonsert under Dagsrevyen lørdag 2. juni i forbindelse med NRKs dekning av Desmond Tutus ankomst til Tromsø. Gudstjenesten ble sendt direkte på NRK1 søndag 3. juni. Et opptak av gudstjenesten ble senere sendt i reprise på NRK. Gudstjenesten er fortsatt tilgjengelig på nett: <http://www1.nrk.no/nett-tv/klipp/258498>

NRKs intervju med Desmond Tutu ble vist på NRK1 Søndagsrevyen 3. juni. Intervjuet er tilgjengelig på: <http://www1.nrk.no/nett-tv/indeks/97707>

NRK1 intervjuet Terauango Beneteri, en av de unge økumeniske gjestene, i forbindelse med Brundtlandmarkeringen mandag 4. juni. Dagsrevyen brukte dette intervjuet som førsteoppslag. Intervjuet er tilgjengelig på: <http://www1.nrk.no/nett-tv/klipp/258906>

NRK arbeider også med å videreforme gudstjenesten til andre land. Søndag 26. august ble gudstjenesten vist på SVT2. Den er også tilgjengelig på nett i Sverige: <http://svt.se/svt/play/video.jsp?a=890111>

Samarbeidet med departementene

Onsdag 13. juni kom statsråd Helen Bjørnøy sammen med direktør Idunn Eidheim og rådgiver Ulla Hegg til Kirkens Hus for å takke Den norske kirke ved Mellomkirkelig råd for samarbeidet rundt markeringen av Verdens miljøverndag. Bjørnøy la vekt på hvordan vi som kirke har vært med på å legge til rette for mange lokale markeringer under gudstjenester i tillegg til Tromsø. Hun oppfordret til videre arbeid med liturgiske ressursmateriale i forhold til miljøspørsmål. Hun løftet også opp betydningen Den norske kirke har som forbindelse med det globale kirkefelleskap og oppfordret oss til å utvikle dette videre.

18 juni skriver Helen Bjørnøy til Den norske kirke:

”Jeg vil takke Den norske kirke nok en gang for et godt og viktig bidrag til gjennomføringen av Verdens miljøverndag i Norge. Den økumeniske gudstjenesten i Ishavskatedralen formidlet de globale klimautfordringene på en unik og uforglemmelig måte. Jeg gratulerer også med initiativet knyttet til Skaperverkets dag som ytterligere befester Kirkens rolle som en sentral medspiller på miljøsidene. Jeg har satt stor pris på vårt samarbeid i tilknytning til Verdens miljøverndag og vil be om at det rettes en spesiell takk til alle medarbeidere som stod på i og bak kulissene. Takket være alle gode samarbeidspartnere har Verdens miljøverndag i Norge vært med og lagt grunnlag for et ytterligere miljøengasjement lokalt og internasjonalt. Jeg ser frem til et fortsatt godt samarbeid med Kirken om miljøspørsmål.”

I tillegg har både Utenriksdepartementet og Utviklingsminister Erik Solheim takket Den norske kirke for samarbeidet rundt Verdens miljøverndag 2007.

Fra vår side er det viktig å anerkjenne betydningen av samarbeidet med Regjeringen og departementene. Fra begynnelsen ble Den norske kirke involvert som en av hovedsamarbeidspartnere i forbindelse med markeringene av Verdens miljøverndag. Godt samarbeid med Miljø- og Utenriksdepartementet var med på å legge til rette for at vi kunne få mest mulig ut av den økumeniske markeringen i Tromsø.

04.09.2007 Freddy Knutsen

Uttalelse fra Menneskerettighetsutvalget (MRU) 30. august 2007 i sak MRU 16/07: Henvisning til kristendom i Grunnlovens verdiparagraf

MRU har behandlet spørsmålet om verdiparagraf i Grunnloven på følgende tidligere møter i utvalget:

- 29/11-06 (MRU 15/06: Stat/kirke i et menneskerettighetsperspektiv)
- 29/1-07 (MRU 02/07: Ny verdiparagraf i Grunnloven)
- 10/5-07 (MRU 10/07: Revisjon av Grunnlovens paragraf 2)

På bakgrunn av denne grundige behandlingen vil MRU komme med følgende uttalelse:

I spørsmålet om en eventuell ny verdiparagraf i Grunnloven mener MRU det er viktig å skille mellom kristne verdier og en kristen kulturarv.

Det er problematisk å definere et sett med verdier som er eksklusivt kristne. Kristne verdier varierer mellom det som fremkommer i forkynning til å lære om kristne tradisjoner, og en etisk dimensjon varierer fra spesifikke standpunkter om f.eks. samboerskap til allmenne etiske verdier som nestekjærlighet. I gjeldende læreplan og i barnehagens kristne formålsparagraf tolkes kristne verdier sammen med humanistiske verdier som: toleranse, likeverd og åndsfrihet. Når slike verdier også deles av mennesker med andre livssyn og religioner, vil det være bedre i en grunnlovstekst å nevne verdiene eksplisitt enn å skulle hefte merkelappen "kristne" på dem.

Det er samtidig helt tydelig at Norge preges av en kristen kulturarv. Vår historie, kunst, kultur, tenkemåter, feriedager, stedsnavn mm. vitner om at kristendommen har formet det norske samfunnet. I et multikulturelt samfunn er kjennskap til denne arven viktig for å forstå hvem vi er og hva vi kommer mennesker av annerledes tro i møte med.

Denne kristne kulturarven preger også Grunnloven og annet lovverk. Det kommer ikke alltid like eksplisitt til uttrykk, men er en konsekvens av den historiske utviklingen i landet vårt og ellers i Europa der kristne tradisjoner har hatt stor innvirkning. Samtidig har også andre tradisjoner fra romerretten til opplysningstidens sekulære humanisme preget vårt lovverk. Det gir således i dag liten mening å strides om menneskerettighetene er en kristen eller sekulær forståelse av menneskets verdi. Det er den overlappende konsensusen basert på ulike tradisjoner og verdsett som gjør at de i dag har bred tilslutning.

Selv om det kan være saksvarende å anerkjenne kristendommens plass i Norsk historie, er det grunn til å overveie hvor klokt det er å nevne denne tolkningen i en grunnlov eller annen lovtekst. Statens lover og regler skal gjelde alle innbyggere, og det er viktig at de er utformet slik at alle kan og vil gi dem sin tilslutning. Selv symbolske henvisninger til kun en bestemt tradisjons verdier kan fungere ekskluderende. Det er i denne sammenheng verdt å merke seg diskusjonene som har vært om den nye EU-grunnloven. Henvisning til kristendom eller Gud ble for kontroversielt og en endte til slutt med en henvisning i grunnlovens innledning til Europas "religiøse, kulturelle og humanistiske arv".

MRU mener at en eventuell ny verdiparagraf i Grunnloven først og fremst bør søke å uttrykke et forsonende mangfold som har noen felles standarder. Mangfoldet må være ansvarlig og forpliktende, slik at det er tydelig at det ikke kan brukes til å begrunne alt og alle posisjoner. Dersom vi skal ha innledende referanser til grunnverdiens forankring i norsk lovverk, bør formuleringen være inkluderende. Kristen tradisjons betydning bør således nevnes sammen med andre tradisjoners innvirkning. Også erkjennelsen av at grunnverdiene i dag har tilslutning på tvers av religions- og livssynsgrenser bør reflekteres.